BIULETYN
Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego

Warszawa, 10 października 1951 — Nr 3 — Poz. 15 – 18

TREŚĆ

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO:

Poz. 15 Nr 122 z dnia 18 sierpnia 1951 r. w sprawie wprowadzenia finansowo - ekonomicznej analizy działalności jednostek organizacyjnych budownictwa przemysłowego.

OKÓLNIKI MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO:

Poz. 16 Nr 64 z dnia 22.VIII.51 r. w sprawie trybu wprowadzania Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie w nowotworzonych i przejmowanych z innych resortów jednostkach organizacyjnych oraz w jednostkach, które obecnie stosują układy zbiorowe, odmienne od obowiązującego w budownictwie.

Poz. 17 Nr 65 z dnia 5 września 1951 r. w sprawie Biuletynu Ministra Budownictwa Przemysłowego.

Poz. 18 Nr 66 z dnia 6 września 1951 r. w sprawie zapewnienia wykonania planu kolejowych przewozów towarowych w IV kwartale 1951 roku.

15.

ZARZĄDZENIE NR 122 MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 18 sierpnia 1951 r.

w sprawie wprowadzenia finansowo - ekonomicznej analizy działalności jednostek organizacyjnych budownictwa przemysłowego.

W celu wzmożenia kontroli przebiegu wykonania planu produkcyjno-finansowego w jego zasadniczych elementach, a w szczególności w zakresie:

a) wielkości produkcji,

b) prawidłowości wykorzystywania i finansowania środków obrotowych,

c) obniżenia kosztów własnych,

d) rentowności,

e) rozliczeń z budżetem Państwa,

na zasadzie § 8 Uchwały Nr 235 Prezydium Rządu z dnia 24 marca 1951 r., w sprawie badania bilansów i sprawozdań finansowych — zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadza się obowiązek dokonywania finansowo-ekonomicznej analizy działalności gospodarczej jednostek organizacyjnych budownictwa przemysłowego według zasad, trybu i metod podanych w instrukcji, stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem podpisania.

KIEROWNIK MINISTERSTWA

Dr Cz. Bąbiński

Załącznik do zarządzenia Nr 122 Ministra Budownictwa Przemysłowego z dnia 18 sierpnia 1951 r.

INSTRUKCJA TYMCZASOWA

o zasadach, trybie i metodach analizy finansowo-ekonomicznej działalności jednostek organizacyjnych budownictwa przemysłowego (na podstawie okresowych bilansów i sprawozdań finansowych).

TREŚĆ:

CZĘŚĆ I. ZASADY OGÓLNE.

§ 1. Znaczenie analizy
§ 2. Cel i zakres analizy
§ 3. Źródła analizy
§ 4. Analiza formalna i rachunkowa
§ 5. Jednostki obowiązane do sporządzenia analizy
§. 6. Tryb i terminy sporządzania analizy

CZĘŚĆ II. METODY ANALIZY

Rozdział 1. Wykonanie planu

§ 7. Rozmiar działalności

Rozdział 2. Środki obrotowe

§ 8. Cel analizy
§ 9. Pojęcie środków obrotowych
§ 10. Podział środków obrotowych
§ 11. Środki normowane
§ 12. Środki nienormowane

Rozdział 3. Szybkość obiegu środków obrotowych

§ 13. Cel analizy
§ 14. Znaczenie przyspieszenia obiegu środków
§ 15. Podstawowe wskaźniki rotacji środków obrotowych
§ 16. Wyliczenie wielkości środków i wskaźników rotacji
§ 17. Źródła przyspieszenia rotacji środków obrotowych

Rozdział 4. Finansowanie środków obrotowych

§ 18. Cel analizy
§ 19. Pokrycie środków obrotowych funduszami własnymi przedsiębiorstwa i zrównanymi z własnymi pasywami stałymi i zaliczkami na materiały
§ 20. Pokrycie środków obrotowych zaliczkami na materiały
§ 21. Pokrycie środków obrotowych kredytami bankowymi
§ 22. Struktura źródeł finansowania środków obrotowych

Rozdział 5. Zdolność płatnicza

§ 23. Cel analizy
§ 24. Obliczenie zdolności płatniczej
§ 25. Wnioski
§ 26. Zalecenia

Rozdział 6. Koszty własne

§ 27. Cel analizy
§ 28. Zakres analizy
§ 29. Koszty w układzie rodzajowym
§ 30. Koszty produkcji podstawowej w układzie kalkul.

Rozdział 7. Analiza finansowa budowy

§ 31. Cel analizy
§ 32. Wyliczenie
§ 33. Wnioski
§ 34. Zalecenia

Rozdział 8. Wykonanie planu rentowności i rozliczeń z budżetem Państwa

§ 35. Cel analizy
§ 36. Wyliczenie
§ 37. Wnioski

Rozdział 9. Poglądowe ujęcie wyników analizy

§ 38. Cel analizy i sposób wyliczenia

CZĘŚĆ I.

ZASADY OGÓLNE

§ 1. Znaczenie analizy.

Analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw budowlano - montażowych sprzyja usprawnieniu budownictwa, podniesieniu jakościowych wskaźników działalności przemysłu budowlanego oraz oszczędzaniu środków i ujawnianiu rezerw.

Analiza ekonomiki budownictwa jest szczególnie cennym instrumentem dla kierownictwa na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Jednym z najważniejszych składników analizy działalności gospodarczej przedsiębiorstw budowlanych jest analiza finansowo - ekonomiczna, dlatego, że wszelka działalność gospodarcza przedsiębiorstw ma swój efekt finansowy.

Badanie jest tym bardziej wartościowe, im bardziej jest systematyczne i sporządzane w ujęciu dynamicznym, tj. gdy wylicza się i porównuje wskaźniki z różnych okresów czasu, a to dla określenia kierunku, w którym rozwija się działalność przedsiębiorstwa.

§ 2. Cel i zakres analizy.

1. Celem analizy finansowo-ekonomicznej jest sprawdzenie:

a) czy w stosunku do rozmiaru swojej działalności przedsiębiorstwo wiąże proporcjonalną ilość środków,

b) czy gospodaruje sprawnie posiadanymi środkami obrotowymi i wykonuje plan przyspieszenia rotacji środków obrotowych,

c) czy z właściwych źródeł finansuje swoją działalność,

d) czy dostatecznie szybko upłynnia swoje należności i ma możność terminowego regulowania swoich zobowiązań,

e) czy struktura i wysokość kosztów własnych zapewniają planowaną rentowność, oraz czy plan obniżenia kosztów własnych jest przez przedsiębiorstwo wykonywany,

f) czy w należytym rozmiarze i przepisowych terminach przedsiębiorstwo dokonuje wpłat do budżetu Państwa.

2. Przedmiotem analizy finansowo - ekonomicznej jest:

a) rozmiar wykonania planu produkcyjnego pod względem finansowym,

b) wielkość środków obrotowych w zestawieniu z potrzebami produkcji,

c) szybkość obiegu środków obrotowych,

d) źródła finansowania środków obrotowych,

e) przestrzeganie dyscypliny płatniczej,

f) kształtowanie się kosztów własnych,

g) stopień wykonania planu rentowności i planu rozliczeń z budżetem Państwa.

3. Zawarte w niniejszej instrukcji szczegółowe wytyczne w sprawie metody przeprowadzania analizy finansowo-ekonomicznej działalności przedsiębiorstw w oparciu o bilanse i sprawozdania finansowe ustalają minimalny zakres tej analizy.

W miarę opanowania techniki analiz ekonomicznych i w wyniku stwierdzenia konieczności głębszego zbadania poszczególnych zagadnień, przedsiębiorstwa winny dążyć do stałego rozszerzania i pogłębiania zakresu analizy.

§ 3. Źródła analizy.

Bilans (buchalteryjny) i sprawozdawczość finansowa stanowią podstawowy materiał dla analizy finansowo-ekonomicznej, ponieważ odzwierciadlają wszystkie podstawowe dane, dotyczące działalności jednostki organizacyjnej, jak: rzeczywisty koszt własny, rentowność, stan rozliczeń, stan i lokata własnych i uzyskanych funduszów, szybkość obiegu środków, źródła ich otrzymania i inne.

Przy przeprowadzaniu analizy należy posiłkować się bilansem: rachunkiem wyników, sprawozdaniem z wykonania planów nakładów i kosztów, sprawozdaniem z wykonania planu przyśpieszenia obiegu środków obrotowych, rejestrem faktur własnych i obcych i innymi dokumentami w miarę pogłębiania analizy.

§ 4. Analiza formalna i rachunkowa.

1. Przed rozpoczęciem analizy finansowo - ekonomicznej należy sprawdzić:

a) czy bilans i badane materiały są prawidłowo zestawione pod względem formalnym i rachunkowym,

b) czy są wypełnione wszystkie wzory i załączniki, oraz czy zachowano prawidłowość wzajemnego powiązania poszczególnych wzorów sprawozdawczych,

c) czy zachowana jest pełność i prawdziwość danych,

d) czy została zachowana porównywalność danych z okresu sprawozdawczego z danymi okresu poprzedzającego okres sprawozdawczy i danymi z planu.

2. Stwierdzone usterki należy usunąć przed rozpoczęciem analizy finansowo - ekonomicznej.

§ 5. **Jednostki obowiązane do sporządzania analizy.**

1. Do sporządzania analizy wg postanowień niniejszej instrukcji obowiązane są wszystkie jednostki organizacyjne samobilansujące oraz jednostki administracyjne, wykonujące funkcje nadzorcze w stosunku do podległych im przedsiębiorstw i jednostek eksploatacyjnych, w zakresie niżej wyszczególnionym, a mianowicie:

a) Zarządy budowlane, zakłady produkcji pomocniczej, bazy transportu, bazy sprzętu i równorzędne:

1) posiadające własne rachunki operacyjne w banku — dla całokształtu swojej działalności na wszystkich formularzach, prócz formularza Nr 13.
Formularz Nr 13 wypełniają w odniesieniu do poszczególnych jednostek podległych (budów, zakładów i tp.),

2) nie posiadające własnych rachunków operacyjnych w banku — na wszystkich formularzach z wyjątkiem formularza Nr 8 i 10 w zakresie jak podano w punkcie poprzednim.

b) Zjednoczenia oraz przedsiębiorstwa równorzędne — na wszystkich formularzach z wyjątkiem formularza Nr 13 w zakresie zbiorczej analizy działalności budowlano-montażowej, przemysłowej i usług całego zjednoczenia (przedsiębiorstwa),

c) Centralne Zarządy — na wszystkich formularzach z wyjątkiem formularza Nr 13 jako analizę zbiorczą działalności podległych zjednoczeń i przedsiębiorstw.

2. Dokonanie analizy należy w zarządach budowlanych, zjednoczeniach i jednostkach równorzędnych, do obowiązków głównych (starszych) księgowych, a w Centralnych Zarządach — do obowiązków szefów działów finansowo - księgowych.

§ 6. **Tryb i terminy sporządzania analizy.**

1. Opracowania analityczne składają się:

a) z formularzy wypełnionych, uszeregowanych wg kolejności ich numeracji,

b) z wniosków ułożonych w tej samej kolejności,

c) z słownych wyjaśnień, dotyczących każdego formularza, charakteryzujących przyczyny stwierdzonego kształtowania się danych,

d) z wydanych zarządzeń.

2. Ustalone w wyniku badań wnioski oraz zalecenia winny być przedkładane dyrektorowi (kierownikowi) jednostki, który obowiązany jest zapoznać się z wynikami analizy i wydać zarządzenia, zmierzające do usprawnienia działalności przedsiębiorstwa.

Wyniki analizy winny być podawane do wiadomości instancji związkowej i partyjnej odpowiedniego szczebla, jak również winny być szczegółowo referowane i dyskutowane na naradach wytwórczych. Pełny odpis analizy winien być przekazywany jednostce nadrzędnej, która obowiązana jest do szczegółowego sprawdzenia słuszności i kompletności analizy, wniosków i zarządzeń.

Wyniki badań winny być ponadto przekazywane do wiadomości Banku Inwestycyjnego.

3. Każda jednostka nadrzędna obowiązana jest przekazywać podległym sobie bezpośrednio jednostkom porównawcze zestawienie wyników działalności danej jednostki, z wynikami innych podległych jednostek, pracujących w podobnych warunkach.

4. Jednostki organizacyjne wchodzące w skład zjednoczenia oraz zarząd zjednoczenia (przedsiębiorstwa) — sporządzają analizę na podstawie ksiąg i zapisów co miesiąc, nie później niż do dnia 20 następnego miesiąca.

Po zakończeniu kwartału — Zjednoczenie sporządza analizę na podstawie bilansu dla całokształtu swojej działalności w przeciągu dni 6-ciu od daty sporządzenia bilansu i sprawozdań finansowych i przekazuje ją Centralnemu Zarządowi. Centralny Zarząd sporządza analizę na podstawie bilansu zbiorczego przedsiębiorstw podległych i przekazuje ją do Departamentu Finansowego w terminie do dni 10-ciu od daty sporządzenia bilansu.

CZĘŚĆ II

METODY ANALIZY

ROZDZIAŁ 1

WYKONANIE PLANU

§ 7. **Rozmiar działalności.**

1. Celem analizy jest:

a) ustalanie faktycznego rozmiaru działalności,

b) ustalenie udziału poszczególnych dziedzin działalności przedsiębiorstwa w ogólnej działalności,

c) ustalenie topnia wykonania planu w stosunku do zadania rocznego oraz kwartalnego,

d) sprawdzenie, czy zadanie wykonane w wyrazie finansowym jest zgodne z raportami z fizycznego wykonania planu.

2. Analizę wykonania planu dokonuje się na formularzu Nr 2. Dane liczbowe dla wypełnienia tego wzoru czerpie się: dla kol. 3 — z zatwierdzonego planu rocznego, dla kol. 5 — z zatwierdzonego planu operatywnego dla okresu sprawozdawczego, dla kol. 7 i 9 — ze sprawozdania z wykonania planu produkcji wg wzorów G.U.S. B1, P7, i PR1, dla kol. 11 i 14 — z rachunku wyników.

Przez wypełnienie kol. 8 i 10 ustala się rozmiar raportowanego fizycznego wykonania planu, a przez wypełnienie kol. 12, 13, 15 i 16 ustala się ujęty przez księgowość rozmiar i strukturę wykonania planu w oparciu o sumy wystawionych faktur i równorzędne rozliczenia.

Przez wypełnienie kol. 17 do 20 ustala się różnicę pomiędzy raportowanym fizycznym wykonaniem planu a danymi księgowości. Przez porównanie rzeczywistej struktury wykonania planu ze strukturą planowaną określa się stopień angażowania się przedsiębiorstwa w planowane rodzaje działalności.

3. Jeżeli istnieją rozbieżności pomiędzy raportowanym fizycznym wykonaniem planu a danymi księgowości, to należy ustalić przyczyny ich zaistnienia, omówić je w części opisowej analizy i ewentualnie spowodować korektę różnic we właściwych sprawozdaniach.

4. O ile w wyniku analizy zostanie stwierdzone niezgodne z planem angażowanie się przedsiębiorstwa w którąś z dziedzin działalności, to należy ustalić, czy stan taki jest uzasadniony. W przypadku nieuzasadnionego angażowania się przedsiębiorstwa w uboczne rodzaje działalności, należy spowodować bądź ich ograniczenie, bądź też postawienie odpowiednich wniosków organizacyjnych.

Nazwa jednostki .... **WYKONANIE PLANU** **Formularz Nr 2**

.... **w okresie od** .... **do** ....

(w tys. zł.)

Poz.	Rodzaj działalności	Wielkość zadań produkcyjnych				Wielkość produkcji wykonanej wg sprawozdania B_1 P_7 PR_1				Wielkość produkcji wykonanej wg r-ku wyników						Różnica w danych o wykonaniu planu pomiędzy sprawoz. B_1 a r-kiem wyników			
		wg planu rocznego		wg operatywnego planu za okres spr.		od pocz. roku		w okresie sprawozdawczym		od pocz. roku			w okresie sprawozdawczym			od początku roku		w okresie sprawozdawczym	
		Suma	% udz. w og. dział	Suma	%	Suma	% pl rocznego	Suma	% pl. okr. spr.	Suma	% udz. w og. dział	% wyk. pl.	Suma	% udz.	% wyk. pl.	nadw. w B_1 w stos. do r-ku wynik.	nadw. w r-ku wyn. w stos. do B_1	nadw. w B_1 w stos. do r-ku wynik.	nadw. w r-ku wyn. w stos. do B_1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Produkcja budowlana																		
2.	Produkcja przemysłowa																		
3.	Produkcja pomocnicza																		
4.	Usługi odpłatne																		
5.	Roboty kapitalne (wykonywane sposobem gosp.)																		
6.	Towary																		
7.	Razem		100/100		100/100						100/100			100/100					

Uwaga: w liczniku podawać należy dane dotyczące produkcji ogółem (własnymi siłami i przez podwykonawców) w mianowniku podawać „ „ „ produkcji wyłącznie własnymi siłami.

Podpisy:

.... dnia .... Główny Księgowy Dyrektor

ROZDZIAŁ 2

ŚRODKI OBROTOWE

§ 8. **Cel analizy.**

Analiza środków obrotowych ma na celu ustalenie:

1. Stanu, struktury i lokaty środków obrotowych,

2. Odchyleń rzeczywistego stanu, struktury i lokaty środków obrotowych od normatywów (planu) oraz uzasadnionych potrzeb przedsiębiorstwa.

3. Przyczyn zaistnienia odchyleń rzeczywistego stanu, struktury i lokaty od normatywów (planu) oraz uzasadnionych potrzeb przedsiębiorstwa.

§ 9. **Pojęcie środków obrotowych.**

Środki, jakimi przedsiębiorstwo posługuje się dzielą się na środki trwałe i środki obrotowe.

Środki trwałe — to środki pracy, jak budynki, maszyny itp. Do środków obrotowych zalicza się przedmioty pracy, które wchodzą w skład wytwarzanego produktu zarówno rzeczowo (surowce, materiały podstawowe, pół-produkty), jak też sprzyjające procesowi produkcyjnemu (paliwo, materiały pomocnicze). Ponadto do środków obrotowych należą gotowe wyroby, środki pieniężne i należności.

Różnica pomiędzy środkami trwałymi a obrotowymi polega na odmienności funkcjonowania w materialnym procesie produkcji oraz w sposobie przenoszenia ich wartości na wartość tworzonego produktu. Środki trwałe uczestniczą w wielu cyklach produkcyjnych, w procesie produkcji — zachowują swoją pierwotną formę, a przenoszą swoją wartość na wartość tworzonego produktu stopniowo w miarę zużycia, w wysokości odpisów amortyzacyjnych.

Środki obrotowe nie zachowują w procesie produkcji swojej pierwotnej formy, zużywają się w jednym cyklu produkcyjnym i dla każdego następnego cyklu wytwórczego muszą być odnawiane. Środki obrotowe przenoszą swoją wartość jednorazowo i całkowicie na wartość wytworzonego produktu.

§ 10. **Podział środków obrotowych.**

1. Środki obrotowe przedsiębiorstwa dzielą się na:

a) środki normowane,

b) środki nienormowane.

2. Środki normowane jest to ta część środków obrotowych, która ściśle się wiąże z działalnością eksploatacyjną przedsiębiorstwa i obejmuje zapasy materiałowe, produkcyjne oraz stan nierozliczonych nakładów (rozliczenia międzyokresowe czynne). Środki normowane dzieli się z kolei na:

a) środki normatywne, stanowiące część środków obrotowych potrzebnych stale przedsiębiorstwu do wykonania zadań ustalonych w planie.

   Wysokość wyposażenia przedsiębiorstwa w normatywne środki obrotowe ustala się na podstawie normatywów, czyli norm ściśle określających poziom środków obrotowych niezbędnych dla utrzymania ciągłości, procesów produkcji i obrotu objętych planem.

b) środki ponadnormatywne, stanowiące dodatkową część środków, których istnienie występuje w związku z se-

zonowymi, specjalnymi lub przejściowymi potrzebami przedsiębiorstwa, przewidzianymi w planie, bądź też nieprzewidzianymi, a występującymi w toku wykonywania planu.

3. Środki nienormowane — obejmują tę część środków, która zaangażowana jest w procesie obiegu pieniężnego. Do grupy tej zaliczane są także środki zaangażowane w robotach kapitalnych, prowadzonych sposobem gospodarczym.

§ 11. **Srodki normowane.**

1. Analizę normowanych środków obrotowych dokonuje się na formularzu Nr 3.

2. Dane do kol. 4 czerpie się z bilansu (wzór B12 Gr. B Aktywów).

3. Do kol. 5 wpisuje się dane z kol. 4, z wyjątkiem wielkości pozycji roboty w toku na budowach.

Pozycję tę w kol. 5 wykazuje się wg następującego wyliczenia: do kwoty robót w toku na budowach (saldo konta 804) dodaje się sumy faktur datowanych w okresie analizowanym, a faktycznie nie doręczonych zamawiającym lub bankowi w okresie analizowanym (postdatowane).

Przed dodaniem — sumy tych faktur należy zmniejszyć o zysk planowany.

Sumy faktur w rzeczywistości niezgłoszonych zamawiającym w okresie analizowanym zalicza się do pozycji roboty w toku dlatego, że postdatowana faktura z punktu widzenia finansowego na dzień sporządzenia analizy nie była należnością do upłynnienia, a stała się nią dopiero wtedy, gdy została w rzeczywistości doręczona zamawiającemu.

Nazwa jednostki ....

....

Formularz Nr 3

NORMOWANE ŚRODKI OBROTOWE

na dzień ....

(w tys. zł).

Poz.	Symbol konta	Normowane środki obrotowe	Stan rzeczywisty: wg bilansu	Stan rzeczywisty: po skorygowaniu	Normatywne wielkości środków obrot.: wg rocznego planu finan.	Normatywne wielkości środków obrot.: wg rzeczywistego rozmiaru produkcji	Globalna wielkość uzasadniona bieżącymi potrzebami i warunkami zaopatrzenia	Odchylenia stanu od (nadwyżka stanu + niedobór stanu −) normatywów: planowanych (kol. 5 - 6)	Odchylenia stanu od normatywów: dostosowanych do rozmiarów prod. (kol. 5−7)	Odchylenia stanu od wielkości uzasadnionej potrzebami bieżącymi (kol. 5−8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	310	Materiały podstaw.								
2.	311	Materiały pomocn.								
3.	32	Paliwo								
4.	33	Opakowania								
5.	34	Części zamienne maszyn i urządz.								
6.	35	Przedmioty nietrw.								
7.	36—38	Pozostałe materiały i towary								
8.	800/2 810/2	Wyroby produkcji przemysłowej								
9.	803 813	Produkcja w toku								
10.	804	Roboty w toku na budowach nie objęte fakturą								
11.	82	Usługi odpłatne								
12.	83	Odpadki i braki								
13.	19	Rozliczenia międzyokresowe czynne								
14.		Razem								

...., dnia..

Podpisy:

Główny Księgowy: ....

Dyrektor: ....

4. Normatywną wielkość środków obrotowych wg rzeczywistego rozmiaru produkcji (kol. 7) należy wyliczyć w sposób następujący:

a) materiały: podstawowe (k-to 310), pomocnicze (k-to 311), paliwo (k-to 32), części zamienne i urządzenia techniczne (k-to 34) wg wzoru:

$$\frac{\text{zużycie materiałów w ostatnim m-cu x wskaźnik w dniach*)}}{\text{30 dni}}$$

b) opakowania (k-to 33) i przedmioty nietrwałe (k-to 35) w wysokości przyjętej do planu finansowego,

c) wyroby i roboty w toku, oddzielnie wyroby produkcji podstawowej (k-to 80) i wyroby produkcji pomocniczej (k-to 81) wg wzoru:

$$\frac{\text{koszty produkcji w ostatnim m-cu x wskaźnik w dniach*)}}{\text{30 dni}}$$

d) usługi odpłatne (k-to 82) oraz odpadki i braki (k-to 83) w wysokości przyjętej do planu finansowego,

e) rozliczenia międzyokresowe czynne w wysokości wg stanu kont podgrupy 19.

5. W kol. 8 należy podać globalną wielkość normowanych środków obrotowych, jaką powinno posiadać przedsiębiorstwo na koniec analizowanego okresu. Uwzględnia się przy tym ponadnormatywne potrzeby, wynikające z sezonowości produkcji i dowozu materiałów, z sezonowo rozszerzającego się frontu robót, oraz z sezonowych i przejściowych warunków zbytu wyrobów produkcji przemysłowej i pomocniczej Praktycznie należy do kwot podanych w kol. 7 dodać:

a) do pozycji materiałowych (poz. 1-7) równowartość materiałów, jakie przedsiębiorstwo powinno posiadać ponad ustalony normatyw dla zapewnienia ciągłości produkcji przez czas braku dowozu materiałów, z powodu sezonowego przerwania produkcji tych materiałów, lub sezonowego ograniczenia transportu oraz rozszerzającego się w następnym okresie frontu robót.
W razie niemożności ścisłego wyliczenia, należy podać wielkości szacunkowe, możliwie najbardziej przybliżone. Odnośne dane podaje głównemu (starszemu) księgowemu służba zaopatrzenia.

b) do pozycji 10 roboty w toku na budowach, równowartość niezafakturowanych nakładów, w związku z niemożnością objęcia r-kami przejściowymi pełnej wartości wykonanych robót.

Pozostałe pozycje należy podać w wysokości, wynikającej z bilansu.

*) Na rok 1951 PKPG wyznaczyła następujące wskaźniki w dniach dla ustalenia normatywnych wielkości środków obrotowych:

1. materiały podstawowe:
   a) dla przedsiębiorstw ogólnobudowlanych — 52 dni,
   b) dla przedsiębiorstw specjalizowanych — 70 dni,
2. materiały pomocnicze — 52 dni,
3. paliwo — 40 dni,
4. części zam. masz. i urz. — 360 dni,
5. prod. w toku — 20 dni a dla robót morskich 45 dni,

6. w kol. 9, 10 i 11 wylicza się odchylenia rzeczywistego stanu do normatywnych i uzasadnionych potrzebami wielkości normowanych środków obrotowych.

7. W przypadku stwierdzenia nadmiaru normowanych środków obrotowych w stosunku do globalnych potrzeb bieżących (kol. 8) należy w odniesieniu do:

a) materiałów i towarów — zmniejszyć zapasy przez upłynnienie zbędnych i nadmiernych remanentów lub ograniczenie zakupów,

b) remanentów produkcyjnych — zarządzić pełną i terminową fakturację pełne rozliczenie produkcji pomocniczej i usług, oraz spowodować u zamawiających pełny odbiór wyrobów gotowych.

§ 12. **Srodki nienormowane.**

1. Wyliczenia należności u zleceniodawców dokonuje się na formularzu Nr 4.

Nazwa jednostki .... **Formularz Nr 4**

....

NALEŻNOSCI U ZLECENIODAWCÓW I ODBIORCÓW

z tytułu faktur za roboty wykonane własnymi siłami

na dzień ....

(w tys. zł)

L.p.	Jednostka organizacyjna	Stan należności			wykorzystanie kredytu inkasowego	Odchylenia stanu należności od	
		wg bilansu (bez refaktury podwykonawców)	po skorygowaniu	wyliczony wg 15-to dniowego cyklu inkasowego		cyklu inkasowego (kol. 4-kol. 5)	kredytu inkasowego (kol. 4-kol. 6)
1	2	3	4	5	6	7	8
	Razem						

Uwaga: Zarząd budowlany zestawia dane wg budów
Zjednoczenie „ „ „ zarządów budowlanych i budów bezpośrednio podległych
Centralny Zarząd „ „ „ zjednoczeń

Podpisy:

.........................., dn. ....

Główny Księgowy ....

Dyrektor ....

Dane do kol. 3 czerpie się z bilansu, po odjęciu należności powstałych z tytułu faktur, wystawionych za roboty wykonane przez wykonawców.

Dane do kol. 4 należy wyliczyć w sposób następujący: od stanu należności, figurującego w kol. 3 należy odjąć sumę faktur, wystawionych za roboty wykonane własnymi siłami, datowanych w okresie analizowanym, a faktycznie nie doręczonych zamawiającemu lub bankowi w okresie analizowanym.

Sumy faktur niezgłoszonych w rzeczywistości zamawiającemu w okresie analizowanym zalicza się z punktu widzenia finansowego do robót w toku (patrz § 11 poz. 3).

Do kol. 5 należy wprowadzić kwotę należności odpowiadającą 15-dniowemu cyklowi inkasowemu, wyliczoną wg wzoru:

$$\frac{\text{faktura za roboty wykonane własnymi siłami złożona faktycznie do inkasa w ostatnim miesiącu} \times 15 \text{ dni}}{30 \text{ dni.}}$$

Do kol. 6 wprowadzić należy obligo w kredycie inkasowym (saldo na koncie 1220).

Wpisane dane należy porównać i w kolumnach 7 i 8 należy wyprowadzić różnice.

2. W przypadku stwierdzenia, że stan należności przewyższa wielkość podaną w kol. 5, należy monitować zamawiających i bank o przyśpieszenie inkasa. W razie niedostatecznej skuteczności monitów, należy interweniować w jednostce nadrzędnej.

Może się okazać, że stan należności przewyższa kwotę otrzymanego kredytu inkasowego — z powodu nieudzielenia przez bank kredytu inkasowego na faktury wystawiane z opóźnieniem — w takim przypadku należy wydać zarządzenie, zmierzające do zapewnienia terminowego wystawiania faktur i zgłaszanie ich do inkasa.

ROZDZIAŁ 3

SZYBKOŚĆ OBIEGU ŚRODKÓW OBROTOWYCH

§ 13. **Cel analizy.**

Analiza szybkości obiegu środków obrotowych ma na celu:

a) ustalenie szybkości obiegu środków obrotowych,
b) ustalenie stopnia wykonania planu przyśpieszenia rotacji środków obrotowych,
c) określenie źródeł przyśpieszenia obiegu środków obrotowych,
d) stawianie wniosków co do wyboru niezbędnych dróg i środków zmierzających do przyśpieszenia rotacj i lepszego wykorzystania środków obrotowych,
e) mobilizację wysiłków przedsiębiorstw do stałego przyśpieszenia obiegu środków obrotowych.

§ 14. **Znaczenie przyśpieszenia obiegu środków obrotowych.**

Przyśpieszanie obiegu środków obrotowych w przedsiębiorstwach budowlanych posiada ważne znaczenie gospodarcze, daje ono bowiem możność realizacji budownictwa przy stosunkowo mniejszych wkładach środków w przemysł budowlany.

W wyniku zwycięskiej walki o przyśpieszenie rotacji następuje poprawa jakości pracy przedsiębiorstw budowlanych obniżają się koszty własne i podwyższa się rentowność budownictwa, a co najważniejsze walka ta przyczynia się do przyśpieszenia terminów oddawania obiektów do użytku.

§ 15. **Podstawowe wskaźniki rotacji środków obrotowych.**

1. Szybkość obiegu (rotacja) jest charakterystyką gospodarności przedsiębiorstwa w zakresie wykorzystania środków obrotowych.

Rotacja określa zależność wielkości środków obrotowych od rozmiarów wykonanej przez nie produkcji.

2. Podstawowymi wskaźnikami szybkości obiegu środków obrotowych są:

a) ilość obrotów środkami w ciągu okresu (współczynnik rotacji),
b) średni czas trwania jednego obrotu w dniach (czas obrotu),
c) kwota środków obrotowych na 1 zł kosztu realizacji (współczynnik efektywności).

3. Powyższe wskaźniki wylicza się w sposób następujący:

a) ilość obrotów w ciągu okresu (współczynnik rotacji) wg wzoru:

$$\frac{R}{Ss}$$

b) średni czas trwania jednego obrotu w dniach (czas obrotu) wg wzoru:

$$W = \frac{Ss \times T}{R}$$

Kwota środków obrotowych przypadająca na 1 zł kosztu realizacji (współczynnik efektywności) wg wzoru:

$$\frac{Ss}{R}$$

Symbole przyjęte w powyższych wzorach oznaczają:
W — czas obrotu,
Ss — średni stan środków obrotowych,
R — koszt własny realizacji produkcji, wykonanej własnymi siłami,
T — okres sprawozdawczy w dniach (wynosi on 90 dni dla jednego kwartału, 180 dni — dla dwóch kwartałów itd.).

§ 16. **Wyliczenie wielkości środków i wskaźników rotacji.**

1. Wyliczenia należy dokonać na formularzu Nr 5. Kwoty środków obrotowych należy przyjąć jako średnie wielkości stanów na początek i koniec okresu. Średni stan z kilku okresów obliczyć z sumy wszystkich stanów początkowych i końcowych, dzielonej przez ich ilość.

2. Przy wyliczaniu szybkości obiegu środków obrotowych należy pominąć środki pieniężne, znajdujące się na r-ku operacyjnym w banku, gdyż na r-ku operacyjnym gromadzone są między innymi również środki zwolnione z obrotu na skutek przyśpieszenia rotacji i mobilizacji wewnętrznych zasobów przedsiębiorstwa. Przyjęcie środków na r-ku operacyjnym do wyliczeń rotacji nie zmieniłoby współczynnika rotacji, który powinien się w zasadzie zwiększyć w wyniku zwalniania środków z obrotu i ich nagromadzenia na r-ku operacyjnym.

Dalszym powodem wyłączenia r-ku operacyjnego ze stanu środków jest fakt, że środki przedsiębiorstwa znajdujące się na r-ku operacyjnym w banku nie są wykorzystywane wyłącznie dla potrzeb przedsiębiorstwa — posiadacza r-ku operacyjnego — lecz stanowią również źródło kredytowania przez bank innych organizacji gospodarczych.

Poza tym wyłącza się ze stanu środków obrotowych do wyliczenia rotacji pozostałość środków na rachunku zaliczek materiałowych w banku, a to dlatego, że do czasu pozostawania tych kwot na r-ku zaliczek, nie są one w obrocie przedsiębiorstwa.

3. Do formularza Nr 5 należy wprowadzić następujące dane liczbowe:
do kol. 3 — średnią arytmetyczną stanów środków obrotowych wg liczb podanych w bilansach;
do kol. 4 — wprowadza się w zasadzie te same dane jak do kol. 3, z wyjątkiem robót w toku i należności.

Należności zmniejsza się o sumę faktur — wystawionych za roboty wykonane w okresie analizowanym — datowanych w okresie analizowanym, a faktycznie wysłanych do inkasa w okresie następnym (porównaj § 12 poz. 1).

Kwotę robót w toku zwiększa się o koszt własny tej sumy (porównaj § 11 poz. 3);

w kol. 5 — do poz. od 1 do 14 należy wpisać czas obrotu w dniach, obliczony wg wzoru podanego w § 15, podstawiając liczby z kolumny 4. Do poz. 15 wprowadzić wskaźnik wykorzystania środków obrotowych na 1 zł kosztu realizacji (współczynnik efektywności), obliczony wg wzoru podanego w § 15. W poz. 16 wyliczyć ilość obrotów środkami obrotowymi w ciągu okresu analizowanego;

do kol. 6 — wpisuje się planowany czas obrotu w dniach, a do kol. 7 — czas obrotu z okresu poprzedzającego okres analizowany;

w kol. 8 i 9 — wykazuje się uzyskane w wyniku działalności w okresie analizowanym związanie lub zwolnienie środków w stosunku do planu;

w kol. 10 i 11 — wykazuje się uzyskane związanie lub zwolnienie środków obrotowych w porównaniu z okresem poprzednim.

Nazwa jednostki ....

Formularz Nr 5

WYKONANIE PLANU PRZYSPIESZENIA OBIEGU ŚRODKÓW OBROTOWYCH

za okres od .... do ....

(w tys. zł).

Poz.	TYTUŁ POZYCJI	Stan przeciętny		Czas obrotu w dniach			Odchylenia			
		wg bilansów	po skorygowaniu	za okres sprawozdawczy	wg planu	za okres poprzedni	od planu		od okresu poprzedniego	
							związanie	zwolnienie	związanie	zwolnienie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Koszt własny realizac. za okres analizowany		x	x	x	x	x	x	x	x
2	**Środki obrot. normow.**									
3	Materiały									
4	Produkcja i roboty w toku oraz półfabrykaty									
5	Wyroby gotowe									
6	Towary									
7	Nakłady przyszłych okresów									
8	Ogółem środki norm. (poz. 3 do poz. 7)									
9	**Środki obrot. nienorm.**									
10	Środki pieniężne (oprócz r-ku oper. w banku i r-ku zaliczek materiałowych)									
11	Należności u odbiorców									
12	Inne aktywa obrotowe									
13	Ogółem środki nienorm. (poz. 10 do poz. 12)									
14	Ogółem środki obrot. (poz. 8 do poz. 13)									
15	Kwota środ. obrot. na 1 zł kosztu realizacji (współefektyw. poz. 14 : poz. 1)	x	x				x	x	x	x
16	Ilość obrotów w okresie sprawozd. (współczynnik rotacji) (poz. 1 : poz. 14)	x	x				x	x	x	x

.... dn. ....   Główny Księgowy   Dyrektor

4. Absolutną wielkość uzyskanego zwolnienia lub związania środków obrotowych wylicza się w sposób następujący:

a) w porównaniu z planem — ustala się, jaka kwota środków obrotowych byłaby potrzebna przedsiębiorstwu dla wykonania rzeczywiście osiągniętego kosztu własnego realizacji przy zachowaniu planowanego czasu obrotu. Ustalenie to uzyskuje się wg wzoru:

$$\frac{R \times W \text{ planowany}}{T}$$

Wynik tego działania porównuje się ze skorygowanym przeciętnym stanem środków obrotowych. Uzyskany wynik dodatni daje kwotę zwolnienia — wynik ujemny wskazuje na związanie środków obrotowych.

b) w porównaniu z okresem poprzedzającym okres analizowany — ustala się jak wyżej z zastosowaniem czasu obrotu okresu poprzedniego.

5. Jeżeli przedsiębiorstwo w okresie analizowanym podejmowało zobowiązanie w zakresie przyśpieszenia rotacji środków obrotowych i zwolnienia z obrotu pewnej kwoty środków — to dla ustalenia wyniku wykonania zobowiązania porównuje się:

a) w przypadku podjęcia przez przedsiębiorstwo zobowiązania przyśpieszenia rotacji w stosunku do planu — kwotę zobowiązania z kwotą wykazaną w kol. 8 i 9.

b) w razie podjęcia przez przedsiębiorstwo zobowiązania przyśpieszenia rotacji w stosunku do okresu poprzedniego — kwotę zobowiązania z kwotą wykazaną w kol. 10 i 11.

§ 17. **Źródła przyśpieszenia rotacji środków obrotowych.** Przedsiębiorstwa budowlane dążące do wykonania planu przyśpieszenia rotacji środków obrotowych i stałego jego przekraczania — powinny stale usprawniać wszystkie dziedziny działalności przedsiębiorstwa.

Przyśpieszenie rotacji środków obrotowych uzyskuje się przez:

a) stałe wykonywanie i przekraczanie planów produkcyjnych, rytmiczną i bez szturmowości pracę,

b) zmniejszenie zapasów materiałowych do wysokości minimalnie niezbędnych potrzeb, upłynnienie niechodliwych i ponadnormatywnych zapasów,

c) uporządkowanie zaopatrzenia materiałowego, a w szczególności: wykorzystanie materiałów miejscowych, zmniejszenie do minimum ilości przerzutów materiałów, zmniejszenie do potrzebnego minimum ilości składów materiałów, właściwą organizację wewnętrznego transportu materiałów na budowach, zapewnienie kompletności i rytmiczności dostaw materiałów na budowy,

d) zmniejszenie rozchodu materiałów na jednostkę produkcji, przez limitowanie i kontrolę rozchodu,

e) podwyższenie wydajności pracy i stopnia wykorzystania sprzętu mechanicznego, a w szczególności przez: podwyższenie stopnia zakordowania robót, organizację współzawodnictwa, szerokie stosowanie harmonogramów, zmniejszenie ilości przestojów z powodu sezonowości lub braku frontu robót, stosowanie szybkościowego budownictwa, zastosowanie większej ilości mechanizmów na budowach i lepsze wykorzystanie posiadanego sprzętu,

f) terminową fakturację i inkaso należności u zamawiających oraz likwidację wszelkich wierzytelności przez stałą kontrolę posiadania przez inwestorów uruchomionych limitów inwestycyjnych i posiadanie przez przedsiębiorstwa odpowiedniej dokumentacji, służącej za podstawę do fakturowania, monitowanie dłużników. a w przypadku niedostatecznej skuteczności monitów, interwencje u władz zwierzchnich dłużników,

g) rozszerzanie i pogłębianie rozrachunku gospodarczego, usprawnianie rachunkowości i wszelkiej ewidencji.

ROZDZIAŁ 4

FINANSOWANIE ŚRODKÓW OBROTOWYCH.

§ 18. **Cel analizy.**

Celem analizy źródeł finansowania środków obrotowych jest ustalenie:

a) rzeczywistej struktury źródeł finansowania środków obrotowych,

b) stopnia wykorzystania przez przedsiębiorstwo istniejących źródeł finansowania przedsiębiorstw budowlanych:

funduszów własnych,
zaliczek zamawiających na materiały,
pasywów stałych,
kredytów bankowych.

c) prawidłowości finansowania przedsiębiorstwa.

§ 19. **Pokrycie środków obrotowych funduszami własnymi przedsiębiorstwa i zrównanymi z własnymi pasywami stałymi i zaliczkami na materiały.**

1. Przez fundusze własne na pokrycie środków obrotowych rozumie się:

a) fundusz statutowy zwiększony o środki otrzymane, a zmniejszony o środki oddane, po odliczeniu bilansowej wartości środków trwałych netto;

b) zysk bilansowy, tzn. zmniejszony już o wpłatę do budżetu Państwa;

c) dotację z budżetu Państwa na uzupełnienie środków obrotowych.

2. Pasywami stałymi są:

a) zobowiązania, powstające w związku z stale powtarzalnymi procesami gospodarczymi i stale znajdujące się w dyspozycji przedsiębiorstwa, jak 10-dniowe zobowiązanie wobec instytucji ubezpieczeń społecznych, 7-dniowe zobowiązanie wobec pracowników fizycznych z tytułu płac i świadczeń oraz 5-dniowe zobowiązanie wobec dostawców z tytułu nieodpłaconych faktur za dostawy materiałowe.

3. Wielkość pokrycia środków obrotowych funduszami własnymi i zrównanymi z własnymi pasywami stałymi i zaliczkami na materiały wylicza się na formularzu Nr 6.

Nazwa jednostki .... **Formularz Nr 6**

....

POKRYCIE ŚRODKÓW OBROTOWYCH

funduszami własnymi i zrównanymi z własnymi: pasywami stałymi i zaliczkami materiałowymi

na dzień ....

(w tys. zł)

Poz.	Symbol konta	Tytuł pozycji	Suma:
1	2	3	4
1.		**Pasywa**	
2.	080/1/2	Fundusz statutowy	
3.	06	Środki otrzymane	
4.	0890	Zysk za okres ubiegły	
5.	0891	Zysk za okres bieżący	....
6.		Razem (poz. 2 do poz. 5)	....
7.		Różnica pomiędzy należnymi a odprowadzonym zyskiem (+, —)	....
8.		Razem fundusze własne (poz. 6 + poz. 7)	....
9.		**Aktywa**	
10.	00/07/01	Środki trwałe	
11.	05	Środki oddane	
12.	089	Straty	....
13.		Razem (poz. 10 + 11 + 12)	....
14.		Fundusze własne finansujące środki obrotowe (poz. 8 — poz. 13)	
15.		**Pasywa stałe**	
16.		Ubezpieczenia	
17.		Płace	
18.		Dostawcy	
19.		Rozliczenia międzyokresowe bierne	....
20.		Razem (poz. 16 do poz. 19)	
21.		**Zaliczki materiałowe**	....
22.		Ogółem fundusze własne, pasywa, stałe, na finansowanie środków obrotowych (poz. 14 + 20 + 21)	
23.		Suma normatywów środków obrotowych (formularz Nr 3 kol. 7 poz. 14)	....
24.		Niedobór własnych środków obrotowych (poz. 23—22)	
25.		Nadwyżka własnych środków obrotowych (poz. 22—23)	....
26.		Procent pokrycia normatywów	
27.		funduszami własnymi	....
28.		pasywami stałymi	....
29.		zaliczkami na materiały	....
30.		Procent nadwyżki własnych środków obrotowych w stosunków do normatywów	....
31.		Procent niedoboru własnych środków obrotowych	....

.... dnia ....

Podpisy:

Główny Księgowy Dyrektor

Kwotę funduszu statutowego, środków otrzymanych i zysków wpisuje się w kol. 4 wg danych figurujących w bilansie na kontach, wymienionych w kol. 2.

W poz. 7 wpisuje się różnicę pomiędzy częścią zysku, przypadającego do odprowadzenia do budżetu a faktycznie odprowadzoną.

Gdy część zysku przypadająca do odprowadzenia jest wyższa od odprowadzonej, różnicę należy odjąć od sumy poz. 6 i gdy jest odwrotnie, różnicę należy dodać.

Suma pozycji 1 do 7 stanowi skorygowaną kwotę funduszów własnych. Od kwoty funduszów własnych należy odjąć wartość książkową środków trwałych (netto) oraz kwotę środków oddanych i strat.

Różnica między poz. 8 a 13 stanowi fundusze własne, finansujące środki obrotowe.

Do poz. 16 — 19 wprowadza się pasywa stałe, które wyliczyć należy w sposób następujący:

a) zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeń społecznych wg wzoru:

$$\frac{15,5\%\ \text{funduszu płac w ostatnim miesiącu} \times 10\ \text{dni}}{30\ \text{dni}}$$

15.5% — to wielkość świadczenia na rzecz Ubezpieczalni;
10 dni — to okres, w ciągu którego środki te stale co miesiąc pozostają w dyspozycji przedsiębiorstwa.

b) zobowiązania wobec pracowników za płace i świadczenia wg wzoru:

$$\frac{\text{fundusz płac pracowników fizyczn. w ostatnim m-cu} \times 7\ \text{dni}}{30\ \text{dni}}$$

7 dni — to okres, w ciągu którego środki te stale co miesiąc pozostają w dyspozycji przedsiębiorstwa;

c) rozliczenia międzyokresowe bierne — wg stanu książkowego;

d) zobowiązania wobec dostawców wg wzoru:

$$\frac{\text{wartość zakupu materiałów za ostatni miesiąc} \times 5\ \text{dni}}{30\ \text{dni}}$$

Wartość zakupu materiałów należy ustalić wg rejestru faktur,
5 dni — to okres, w którym przedsiębiorstwo stale korzysta ze środków należnych dostawcom z tytułu dostaw materiałowych.

Do poz. 21 generalni wykonawcy wpisują kwotę zobowiązań wobec inwestorów z tytułu zaliczek otrzymanych od inwestorów, zmniejszoną o zaliczki udzielone podwykonawcom. Podwykonawcy wykazują w tej pozycji kwotę zobowiązań wobec generalnych wykonawców.

Do poz. 23 należy wpisać sumę normatywów środków obrotowych, wyliczoną na formularzu Nr 3 kol. 7 poz. 14.

4. Jeżeli fundusz własny, pasywa stałe i zaliczki na materiały razem wzięte przewyższają normatywną wielkość środków obrotowych — to różnica stanowi nadmierne pokrycie środków obrotowych funduszami własnymi, przy odwrotnym układzie różnica świadczy o istnieniu niedoboru.

5. W przypadku stwierdzenia niedoboru pokrycia normatywów środków obrotowych funduszami własnymi i zrównanymi z własnymi (niedobór własnych środków obrotowych), należy uzyskać dotację z budżetu. Do czasu otrzymania dotacji — uzyskać kredyt normatywny w banku. W przypadku stwierdzenia nadmiaru własnych środków obrotowych (nadmiernego pokrycia normatywów środków obrotowych funduszami własnymi i zrównanymi z własnymi) — należy nadwyżkę odprowadzić do budżetu centralnego.

§ 20. **Pokrycie środków obrotowych zaliczkami na materiały.**

1. Analiza ma na celu zbadanie, czy przedsiębiorstwo należycie wykorzystuje możność otrzymywania zaliczek od zamawiających i czy wywiązuje się z zobowiązań wobec podwykonawców z tego tytułu.

2. Wyliczenie zaliczek otrzymanych od zamawiających dokonuje się na formularzu Nr 7.

Nazwa jednostki ....

....

Formularz Nr 7

ZALICZKI NA MATERIAŁY

wg stanu na dzień ....

(w tys. zł).

Poz.	Jednostka organizacyjna	Zaliczki od zamawiających			% wykorzystania	Zaliczki dla podwykonawców			
		należne	otrzymane	kwota nieotrzymanych zaliczek		należne	wypłacone	kwota niewypłaconych zaliczek	% zaliczek wypłaconych do należn.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Razem								
W tym:									
	od inwestorów								
	od generalnych wykonawców					x	x	x	x

P o d p i s y:

.... dnia ....

Główny Księgowy: ....

Dyrektor: ....

w kol. 3 — 6 wypełniają zarówno generalni wykonawcy jak i podwykonawcy,

w kol. 2 zarządy budowlane wpisują oznaczenia budów, zjednoczenia wpisują oznaczenia zarządów budowlanych i budów bezpośrednio podległych zjednoczeniom, a Centralne Zarządy — nazwy podległych zjednoczeń,

w kol. 3 wpisuje się kwoty zaliczek określone w umowach, — w przypadku braku umowy wpisuje się w tej kolumnie 15% wartości przewidywanego rocznego zużycia materiałów podstawowych i pomocniczych na danej robocie, zarówno od materiałów zużytych w wykonawstwie własnymi siłami, jak i przez podwykonawców, po odjęciu kwoty dokonanych spłat zaliczek,

w kol. 4 wpisuje się saldo otrzymanych zaliczek od zamawiających, biorąc tę kwotę z konta Nr 138,

w kol. 5 wyprowadza się kwoty niewykorzystanych zaliczek,

w kol. 6 procentowy stosunek wykorzystanych zaliczek do zaliczek należnych,

w kol. 7 — 10 wypełniają tylko generalni wykonawcy,

w kol. 7 wpisuje się kwoty zaliczek, należne podwykonawcom zgodnie z umowami z nimi zawartymi, wzgl. w wysokości 15% wartości rocznego zużycia materiałów podstawowych i pomocniczych przez podwykonawców na danej robocie,

w kol. 8 wpisuje się kwotę zaliczek faktycznie wypełnionych podwykonawcom po odjęciu spłat zaliczek przez nich dokonanych, biorąc tę kwotę z konta Nr 143,

w kol. 9 wyprowadza się różnicę między kol. 7 i kol. 8 a w kol. 10 stosunek procentowy zaliczek wypłaconych do należnych.

3. W przypadku stwierdzenia niewykorzystania zaliczki należy wystąpić do zamawiającego o natychmiastowe przekazanie niewypłaconej zaliczki. W przypadku niewypłacenia zaliczki na rzecz podwykonawcy — należy natychmiast dokonać przelewu.

Generalni wykonawcy winni poza tym stwierdzić w toku analizy, czy nie przetrzymują zaliczek należnych podwykonawcom.

§ 21. Pokrycie środków obrotowych kredytami bankowymi.

1. Analiza ma na celu ustalenie stopnia wykorzystania poszczególnych rodzajów kredytów.

2. Przedsiębiorstwa budowlane mają możność otrzymania następujących rodzajów kredytów obrotowych:

a) kredytu normatywnego — na pokrycie niedoboru własnych środków obrotowych. Wysokość kredytu normatywnego określa się różnicą między normatywami środków obrotowych a ich pokryciem własnymi i zrównanymi z własnymi funduszami,

b) kredytu sezonowego — na pokrycie ponadnormatywnych zapasów środków obrotowych,

c) kredytu inkasowego — na pokrycie należności przedsiębiorstwa za faktury złożone do inkasa na okres trwania normatywnego cyklu inkasowego,

d) kredytu przejściowego — na pokrycie niezrefundowanych nakładów, związanych z robotami kapitalnymi prowadzonymi sposobem gospodarczym,

e) kredytu antycypacyjnego — na poczet przyszłej akumulacji amortyzacji.

3. Wyliczenia stopnia wykorzystania kredytów bankowych należy dokonać na formularzu Nr 8 w sposób następujący:

Nazwa jednostki ....

....

Formularz Nr 8

KREDYTY BANKOWE

w dniu .... (w tys. zł).

Poz.	Rodzaj kredytów obrotowych	Kredyty przyznane (limit)	Kredyty wykorzystane (obligo)	% wykorzystania	Wykorzystanie kredytów na sfinansowanie środków obrotowych	Suma	Odchylenia (kol. 7 – 4)	Odchylenia (kol. 4 – 7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Kredyt normatywny				Środki normatywne niepokryte funduszami własnymi (Wzór 6 kol. 4 poz. 24)			
2	Kredyt sezonowy na zapasy normowane				Ponadnormatywne zapasy środków obrotowych (Wzór 3 kol. 8 poz. 14 — kol. 7 poz. 14)			
3	Kredyt inkasowy				Należności u zleceniodawców i odbiorców wg wyliczenia skorygowanego, zmniejszone o należności za refakturę produkcji podwykonawców (Wzór 4 kol. 4 poz. Razem)			
4	Kredyt przejściowy				Niezrefundowane nakłady na roboty kapitalne wykonywane sposobem gospodarczym			
5	Kredyt przeterminowany	x		x	x	x	x	x
6	Razem				x			

Ponadto przedsiębiorstwo korzysta z kredytu antycypacyjnego w kwocie ....

.... dnia ....

Podpisy:

Główny Księgowy: Dyrektor:

....

w kol. 3 wpisuje się przyznane w planie finansowania limity kredytów obrotowych,

w kol. 4 wpisuje się kwoty figurujące w bilansie na kontach kredytów bankowych,

w kol. 5 wyprowadza się odsetek wykorzystania limitu kredytowego,

w kol. 7 wpisuje się kwoty:

poz. 1 — przenosi się kwotę z formularza Nr 6 kol. 4 poz. 24,

poz. 2 — przenosi się różnicę między kol. 8 poz. 14 a kol. 7 poz. 14 z formularza Nr 3,

poz. 3 — przenosi się kwotę z formularza Nr 4 kol. 4,

poz. 4 — wprowadza się z bilansu kwotę niezrefundowanych nakładów na roboty kapitalne wykonywane sposobem gospodarczym,

w kol. 8 i 9 wyprowadza się różnicę pomiędzy kol. 4 a kol. 7.

4. Gdy kwota figurująca w poz. 1 kol. 7 przewyższa kwotę figurującą w kol. 4 — oznacza to, że przedsiębiorstwo nie wykorzystało możliwości uzyskania kredytu normatywnego. W związku z tym należy zwrócić się do banku o przyznanie odpowiedniej sumy kredytu normatywnego. Gdy interwencja ta nie odniesie skutku — należy wystąpić do właściwego Centralnego Zarządu.

5. Jeżeli ponadnormatywne zapasy środków obrotowych przewyższają kredyt sezonowy i nadwyżka ta jest uzasadniona — należy wystąpić o dofinansowanie w postaci zwiększenia limitu tych kredytów; jeżeli natomiast nadwyżka jest nieuzasadniona — należy upłynnić nadmierne zapasy środków obrotowych.

6. Gdy kwota należności u zleceniodawców przewyższa kredyt inkasowy — należy w pierwszym rzędzie monitować dłużników i bank, jak również przestrzegać terminowego składania faktur do inkasa.

7. W przypadku przewyższenia poz. 4 kol. 7 nad sumę figurująca w kol. 4 poz. 4, co świadczy o angażowaniu środków obrotowych przedsiębiorstwa w roboty kapitalne — należy niezwłocznie uzyskać kredyty przejściowe i zrefundować poniesione wydatki, pamiętając o tym, że w zasadzie nie może mieć miejsca wkład w roboty kapitalne wykonywane sposobem gospodarczym przed uzyskaniem kredytów przejściowych.

8. Jeżeli przedsiębiorstwo uposiada obligo w kredycie przeterminowanym przy równoczesnym pełnym wykorzystaniu wszystkich rodzajów kredytów, co świadczy o niegospodarności przedsiębiorstwa — należy opracować plan przedsięwzięć zmierzających do upłynnienia środków obrotowych i zwolnienia z obrotu takiej kwoty, która co najmniej pokryje przeterminowany dług w banku.

§ 22. **Struktura źródeł finansowania środków obrotowych.**

1. Analiza ma na celu ustalenia rzeczywistej struktury źródeł finansowania i porównania stanu rzeczywistego ze strukturą przewidzianą w planie finansowania.

2. Badania struktury dokonuje się na formularzu Nr 9 Do kol. 3 i 10 wpisuje się dane z kwartalnego planu finansowania, do kol. 5 i 11 — dane według bilansu. Do kol. 6 i 12 wprowadza się dane z kol. 5 i 11, skorygowane w pozycji „fudusze własne", pasywa stałe, należności i zapasy produkcyjne.

Sposób wyliczenia skorygowanych danych omówiono w § 19, 11 i 12 a wyliczenia dokonano na formularzach Nr 6, kol. 4, poz. 14, Nr 6, kol. 4, poz. 20, Nr 4, kol. 4 i Nr 3 kol. 5, poz. 10.

W kol. 4 i 7 wylicza się procentowy udział źródeł finansowania w ich łącznej sumie.

Do kol. 8 wpisuje się rzeczywiste wskaźniki procentowe struktury źródeł finansowania w okresie poprzedzającym okres analizowany.

3. Przez porównanie rzeczywistego wskaźnika procentowego udziału poszczególnych źródeł finansowania ze wskaźnikiem planowym i wskaźnikiem z okresu poprzedniego uzyskuje się pogląd na właściwość korzystania przez przedsiębiorstwa z poszczególnego źródła finansowania.

Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że przedsiębiorstwo korzysta w większym stopniu niż należy z kredytów bankowych i nie wykorzystuje zaliczek na materiały lub nie uzupełnia niedoboru własnych środków obrotowych i jeżeli zjawiska te mają cechy trwałości i potwierdzają się w innych analizach, jest to dowodem, że przedsiębiorstwo prowadzi wadliwą politykę finansową.

Nazwa przedsiębiorstwa **Formularz Nr 9**

....

STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH

wg stanu na dzień .... (w tys. zł.)

L.p	Źródła finansowania środków obrotowych	STAN: wg planu finansowania suma	STAN: wg planu finansowania %	STAN: wg bilansu	STAN: po skorygowaniu danych bil. suma	STAN: po skorygowaniu danych bil. %	stos. %-we w okr. poprz.	Przedmiot finansowania	STAN: wg planu finansowania	STAN: wg bilansu	STAN: po skorygowaniu danych bil.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Fundusze własne							Środki płatnicze			
2	Pasywa stałe							Należności z tytułu wystawionych faktur			
3	Zaliczki otrzymane na materiały							Zaliczki udzielone			
4	Inne zobowiązania							Inne aktywa obrotowe			
5	Kredyt normatywny							Zapasy materiałowe			
6	Kredyt sezonowy							Zapasy produkcyjne			
7	Kredyt inkasowy										
8	Kredyt przejściowy										
9	Kredyt przeterminowany										
	Razem		100			100	100	Razem			

.............................., dnia ....

Podpisy:

Główny Księgowy: Dyrektor:

....

ROZDZIAŁ 5

ZDOLNOŚĆ PŁATNICZA

§ 23. **Cel analizy.**

Celem analizy jest ustalenie możliwości terminowego pokrywania bieżących zobowiązań środkami płatniczymi posiadanymi i innymi środkami dającymi się łatwo upłynnić.

§ 24. **Obliczenie zdolności płatniczej.**

Zdolność płatniczą przedsiębiorstwa oblicza się na formularzu Nr 10 w sposób następujący:

1. Poszczególne rodzaje zobowiązań i źródła pokrycia zestawia się w 3 grupach w zależności od terminów, w których ma nastąpić upłynnienie i od terminów płatności zobowiązań.

2. W polu lewym górnym wpisuje się kwoty środków płatniczych, które są lub będą do dyspozycji w ciągu najbliższych 7 dni mianowicie:

a) salda na koncie kasy i r-kach bankowych na koniec okresu analizowanego,

b) przewidywane wpływy netto z inkasa mające nastąpić w ciągu najbliższych 7 dni z dotychczas istniejących należności (bieżących lub dawnych),

c) wpływy na r-k zaliczek materiałowych,

d) inne wpływy.

3. W polu prawym górnym wpisuje się kwoty zobowiązań, płatnych w ciągu 7 dni, mianowicie:

a) netto kwotę wynagrodzeń pracowników, która przypada do wypłaty w ciągu najbliższych 7 dni,

b) zobowiązania wobec podwykonawców i dostawców z tytułu faktur, płatne w ciągu najbliższych 7 dni,

c) netto kwotę wypłat przypadających podwykonawcom z tytułu zaliczek na materiały,

d) inne płatności.

4. W środkowym lewym polu wpisuje się przewidywane w ciągu okresu od 7 do 15 dni netto wpływy z inkasa faktur, wpływy należnych zaliczek na materiały od zamawiających i inne wpływy na r-k operacyjny.

5. W środkowym prawym polu wpisuje się kwoty płatności z tytułu składek ubezpieczeniowych, rozliczeń z budżetem, z tytułu funduszu amortyzacyjnego oraz wpływy mające nastąpić w okresie czasu od 7 do 15 dni na rzecz dostawców i podwykonawców.

6. W lewym dolnym polu wpisuje się wpływy z istniejących należności, mające nastąpić po 15 dniach.

7. W prawym dolnym polu — te kwoty istniejących zobowiązań, których termin płatności przypada po 15 dniach.

Nazwa jednostki **Formularz Nr 10**

....

ZDOLNOŚĆ PŁATNICZA

w dniu .... 195..... r. (w tys. zł).

Poz.	ŹRÓDŁA POKRYCIA	Suma	Poz.	RODZAJE ZOBOWIĄZAŃ	Suma	Nadwyżka (+) niedobór (–) środków płyn.
1	2	3	4	5	6	7
1	**I. Środki do realizacji w ciągu 7 dni**		1	**I. Zobowiązania płatne w term. do 7 dni**		
2	Gotówka					
3	Czeki i weksle obce		2	Pracownicy za płace		x
4	Rachunki bankowe (z wyjątkiem rachunków specjalnych)		3	Podwykonawcy za faktury w inkasie		x
5	Przewidywane wpływy z inkasa, zmniejszone o spłaty kredytu inkasowego		4	Dostawcy za faktury w inkasie		x
			5	Podwykonawcy za zaliczki na materiały		x
6	Wpływy na rachunek zaliczek materiał.		6	Inne		x
7	Inne wpływy		7	Razem		
8	Razem					
9	**II. Środki do realizacji w okr. od 8 do 15 dni**		8	**II. Zobowiązania płatne w terminie od 8 do 15 dni**		
10	Czeki i weksle obce		9	Instytucje ubezpieczeń społeczn.		x
11	Przewidywane wpływy z inkasa zmniejszone o spłaty kredytu inkasowego		10	Rozliczenia z budżetem Państwa		x
			11	Fundusz amortyzacyjny do odprow.		x
12	Wpływy na r-k zaliczek		12	Dostawcy za faktury		x
13	materiałowych		13	Dostawcy za dostawy niefakturowane		x
14	Inne wpływy na r-k operacyjny		14	Podwykonawcy za zalicz. na materiały		x
	Inne wpływy					
15	Razem		15	Inne		x
			16	Razem		
16	**III. Środki do realizacji w okresie po 15 dniach**		17	**III. Zobowiązania płatne w term. po 15 dniach**		

.... dnia Główny Księgowy: Dyrektor:

....

§ 25. **Wnioski.**

Jeżeli w danym okresie płatności suma zobowiązań przekracza sumę środków płynnych — oznacza to, że zdolność płatnicza przedsiębiorstwa jest niedostateczna i wtedy przedsiębiorstwo, o ile nie ma możliwości przesunięcia terminów płatności lub wpływów należności, powinno uzyskać kredyty na pokrycie przejściowego braku środków płynnych.

Należy przy tym pamiętać, że w ramach niniejszej analizy sporządza się zestawienie, obejmujące okres np. od 8 do 15 dni, ale w ramach tych okresów przypadają różne terminy płatności np. 10-tego płatności na rzecz ubezpieczeń społecznych.

§ 26. **Zalecenia.**

Zaleca się prowadzić na użytek praktyczny analizy zdolności płatniczej w okresach co najmniej tygodniowych.

ROZDZIAŁ 6.

KOSZTY WŁASNE

§ 27. **Cel analizy.**

Celem analizy kosztów własnych jest:

a) ustalenie wysokości kosztów w stosunku do realizacji,
b) ustalenie odchyleń rzeczywistej struktury kosztów własnych od planu i w porównaniu z okresem poprzednim, oraz
c) wskazanie tych składników kosztów, w których istnieją przerosty dla poszczególnej ich analizy.

§ 28. **Zakres analizy.**

1. Analiza niniejsza obejmuje badania:
a) rodzajowej i kalkulacyjnej struktury kosztów własnych,
b) stosunku rzeczywistego układu kosztów do układu planowanego i układu z okresu poprzedniego,
c) kierunku kształtowania się kosztów.

2. Podany powyżej zakres analizy kosztów własnych jest ograniczony do możliwości służby finansowej, wynikającej z obecnego poziomu księgowości kosztów własnych, a zmierza głównie do ustalenia kierunku, w którym rozwija się koszt własny produkcji i czy ten kierunek rozwoju zabezpiecza planowaną rentowność.

§ 29. **Koszty w układzie rodzajowym.**

1. Analizę struktury kosztów w układzie rodzajowym dokonuje się na formularzu Nr 11 w sposób następujący:

Do kol. 4 i kol. 6 — wpisuje się dane z planów,

w kol. 5 i 7 — wylicza się udział poszczególnych rodzajów kosztów w ogólnej kwocie kosztów,

do kol. 8 i 10 — wpisuje się dane z załącznika do bilansu pod nazwą „Sprawozdanie z wykonania planu nakładów i kosztów",

w kol. 9 i 11 — wylicza się udział poszczególnych rodzajów kosztów w ogólnej sumie kosztów,

w kol. 12 i 13 — wylicza się procent wykonania planu kosztów.

Nazwa jednostki .... **Formularz Nr 11**

....

KOSZTY W UKŁADZIE RODZAJOWYM

za okres od do

(w tys. zł.)

Poz.	Symbol konta	TYTUŁ POZYCJI	Plan: za rok .... Suma	Plan: za rok .... %	Plan: za okres sprawozd. .... Suma	Plan: za okres sprawozd. .... %	Wykonanie planu: od początku roku Suma	Wykonanie planu: od początku roku %	Wykonanie planu: za okres sprawozd. Suma	Wykonanie planu: za okres sprawozd. %	% wykonania planu: za rok .... Suma	% wykonania planu: za okres sprawozd. %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1		**Nakłady**										
2	40	Zużycie materiałów										
3	41	Robocizna i świadczenia dla robotników										
4	42	Pensje i świadczenia dla pracowników umysłowych										
5	43	Energia nabyta										
6	44	Usługi obce										
7	45	Podatki, daniny opłaty publiczne i ubezpieczenia rzeczowe										
8	46	Różne nakłady										
9	47	Odpisy na amortyzację										
10	48	Kalkulowane nakłady wtórnie rozliczone										
11	–	Razem nakłady		100		100		100		100		

Główny Księgowy: Dyrektor:

.... dn. ....

Nazwa jednostki ....

Formularz Nr 12

KOSZTY PRODUKCJI PODSTAWOWEJ W UKŁADZIE KALKULACYJNYM

za okres od .... do ....

(w tys. zł)

Poz.	Symbol konta	TYTUŁ POZYCJI	Plan				Wykonanie planu				% wykonania planu	
			za rok		za okres sprawozd.		od początku roku		za okres sprawozd.		za rok	za okres spraw.
			Suma	%	Suma	%	Suma	%	Suma	%	Suma	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	7000/ 7010	Materiały bezpośrednie										
2	7001/ 7011	Robocizna bezpośrednia										
3	7002	Transport										
4	7012	Specjalne koszty wytwarzania										
5	7003	Sprzęt mechaniczny										
6	—	Razem koszty bezpośrednie										
7	7004	Ogólne koszty budowy										
8	7014	Koszty wydziałowe										
9	7 005/ 7015	Koszty administracji										
10		Razem koszty pośrednie										
11		Razem		100		100		100		100		

.... dn. ....

Główny Księgowy: ....

Dyrektor: ....

2. Jeżeli rzeczywista struktura rodzajowa odbiega od struktury planowanej, należy spowodować pogłębienie analizy dla ustalenia, czy odchylenia od struktury planowanej są usprawiedliwione zmianami w asortymencie robót i warunkach budowy. Ponadto ustalić należy, czy globalna suma nakładów odpowiada rozmiarowi produkcji (patrz formularz Nr 2).

§ 30. Koszty produkcji podstawowej w układzie kalkulacyjnym.

1. Analizę struktury kosztów w układzie kalkulacyjnym dokonuje się na formularzu Nr 12. Dane do poszczególnych kolumn formularza, należy wpisać wg układu klasy 7-mej. Wypełnienie formularza odbywa się w ten sam sposób, jak podano w § 29.

2. Analiza formularza pozwala na stwierdzenie, czy globalna suma kosztów poniesionych odpowiada sumie planowanej; jeżeli mają miejsce odchylenia — to należy sprawdzić, czy odchylenia te są proporcjonalne do wzrostu lub zmniejszenia rozmiaru produkcji (patrz formularz Nr 2).

3. Jeżeli stosunek kosztów bezpośrednich do pośrednich kształtuje się inaczej niż stosunek planowany — to należy sprawdzić, czy w stosunku do planu zaszły zmiany w asortymencie robót i w warunkach budowy. Należy przy tym pamiętać, że w miarę wzrostu produkcji, wskaźnik stosunku kosztów bezpośrednich do pośrednich powinien rosnąć, gdyż koszty pośrednie, a w szczególności koszty administracji mają charakter względnie stały.

Wzrost wskaźnika produkcji winien wyprzedzać wzrost wskaźnika udziału kosztów bezpośrednich w globalnej sumie kosztów, przy założeniu, że warunki pracy pozostają bez zmian.

4. Z uwagi na to, że kształtowanie się kosztów własnych ma decydujący wpływ na rentowność — to w przypadku odchyleń należy zbadać wnikliwość i ustalić przyczyny powodujące objawy niekorzystne, rozszerzając badania na wewnętrzny układ w grupach przez służby, mające decydujący wpływ na kształtowanie się kosztów i po ustaleniu przyczyn, wydać zarządzenia zmierzające do usunięcia wadliwości.

ROZDZIAŁ 7

ANALIZA FINANSOWA BUDOWY

§ 31. Cel analizy.

Celem analizy jest stwierdzenie, czy budowa jako podstawowe ogniwo organizacyjne wykonuje zadania zgodnie z planem, a w szczególności, czy zapewnia planowaną rentowność i angażuje środki obrotowe w wielkości należytej.

§ 32. Wyliczenie.

Analizę finansową budowy należy dokonać na formularzu Nr 13.

Nazwa jednostki ....

....

ZESTAWIENIE

I ANALIZA FINANSOWA

za okres od ....

I. Zestawienie kosztów, realizacji i rentowności

Poz.	Tytuł pozycji	Globalna suma kosztorysu	Zafakturowano w latach ubiegłych	Do wykonania w roku Suma
1	2	3	4	5
1	Materiały bezpośrednie	X	X	
2	Robocizna bezpośrednia	X	X	
3	Transport	X	X	
4	Specjalne koszty wytwarzania	X	X	
5	Sprzęt mechaniczny	X	X	
6	Ogólne koszty budowy	X	X	
7	Koszty wydziałowe	X	X	
8	Koszty administracji	X	X	
9	Razem koszty	X	X	
10	Podwykonawcy	X	X	
11	Razem	X	X	
12	Zysk operacyjny	X	X	
13	Faktura wystawiona			
14	Faktura teoretyczna (103% poz. 9+101% poz. 10)	X	X	X
15	Odchylenia od faktury teoretycznej	X	X	X

II. Zaangażowanie środków obrotowych.

16 Fakturacja
17 Wartość produkcji raportowana w sprawozdaniu B_1 (P_7)
18 Kwota wystawionych faktur
19 Niezafakturowano

20 **Materiały**
21 Stan zapasów materiałów na dzień ....
22 Normatywna wielkość zapasów materiałowych na dzień
23 Zapasy ponadnormatywne na dzień ....

24 **Należności z tytułu wystawionych faktur**
25 Stan należności u zleceniodawców na dzień ....
26 Kwota faktur wystawionych za roboty wykonane w ostatnim miesiącu
27 Należności zaległe na dzień ....

...... dn. ....

do kol. 3 poz. 13 — należy wpisać globalną wartość kosztorysową budowy,

do kol. 4 poz. 13 — wpisać kolumnę faktur wystawionych za roboty wykonane w latach ubiegłych,

do kol. 5 poz. 13 — wpisać sumę faktur do wystawienia w roku bieżącym wg planu,

w poz. 12 — wpisać kwotę zysku operacyjnego, odpowiadającą planowanej fakturze,

w poz. 11 — wyprowadzić różnicę między poz. 13 a poz. 12,

w poz. 10 — podać wartość robót zleconych podwykonawcom,

w poz. 9 — wyprowadzić różnicę między poz. 11 a poz. 10,

w poz. od 1 do 8 — wpisać planowane kwoty kosztów w układzie kalkulacyjnym.

Kol. 7 wypełnić w ten sam sposób jak kol. 5 przez wpisanie danych z planu operatywnego za okres analizowany,

do kol. 9 — wpisać kwoty z kartotek księgowości i arkusza rozliczeniowego kosztów za okres od początku roku, a do kol. 11— kwoty za okres analizowany,

w kol. 6, 8, 10, 12 — wyprowadzić procentowy udział poszczególnych grup kosztów w globalnej sumie kosztów,

Formularz Nr 13

KOSZTÓW

BUDOWY Nr........... w..........................

do............

(w tys. zł)

Wg planu			Wykonano				% wykonania planu	
bieżącym	w okresie analizowanym		od początku roku		w okresie analizowanym		rocznego	za okres analizowany
%	Suma	%	Suma	%	Suma	%		
6	7	8	9	10	11	12	13	14
100		100		100		100		
×		×		×		×		
×		×		×		×		
×		×		×		×		
×	×	×		×		×	×	×
×	×	×		×		×	×	×
				100		100		
				× × ×		100		
				×				
				× × ×		100		
				×				

Podpisy:

Główny Księgowy: Dyrektor:

....

w kol. 13 — wyprowadzić stopień wykonania planu rocznego w wyrazie finansowym, a w kol. 14 — stopień wykonania planu w okresie analizowanym w poz. 14 kol. 9 i 11 — wyliczyć teoretyczną fakturę, która powinna wynosić 103% kosztów robót wykonanych własnymi siłami w charakterze generalnego wykonawcy i 101% faktury podwykonawców,

w poz. 15 kol. 9 i 11 — wyprowadzić różnicę między fakturą wystawioną a kwotą faktury teoretycznej,

do p. 17 w kol. 9 i 11 — wpisać kwotę przerobu rejestrowaną w sprawozdaniu B_1 jednak z uwzględnieniem potrąceń dokonanych przez zamawiających,

do p. 18 w kol. 9 i 11 — wpisać kwoty faktur podane w poz. 13,

w poz. 19 — wyprowadzić różnicę między poz. 17 a poz. 18,

do poz. 21 w kol. 11 — wpisać wartość rzeczywistego zapasu materiałów na budowie,

do poz. 22 — wprowadzić normatywną wielkość wartości zapasu materiałowego (wyliczenia należy dokonać wg wzoru podanego w § 11 poz. 4),

do poz. 23 — wpisać różnicę między poz. 21 a poz. 22,

do poz. 25 — wpisać kwotę należności z tytułu wystawionych faktur za roboty wykonane własnymi siłami,
do poz. 26 — wpisać sumę faktury wystawionej za roboty wykonano w ostatnim miesiącu okresu analizowanego,
do poz. 27 — wpisać różnicę między poz. 25 i 26.

§ 33. **Wnioski.**

1. Formularz pozwala na stwierdzenie:
a) czy koszty zawierają się w ramach planu i kosztorysu oraz czy struktura kosztów jest prawidłowa,
b) czy suma wystawionych faktur odpowiada wartości raportowanego przerobu oraz czy istnieje prawidłowa współzależność między wysokością faktury i wysokością kosztów,
c) czy budowa daje zysk operacyjny i w jakiej wysokości w stosunku do planu,
d) czy wielkość środków obrotowych zaangażowanych przez kierownictwo budowy odpowiada normalnym potrzebom.

§ 34. **Zalecenia.**

1. Wnioski i zalecenia, jakie nasuwa analiza budowy są analogiczne, jak omówiono w innych rozdziałach.

2. Główną korzyścią, jaką daje omawiana w niniejszym rozdziale analiza jest:
a) stworzenie możności i obowiązku finansowego analizowania każdej budowy,
b) uświadamianie kierownictwa budowy i organów nadrzędnych co do kształtowania się podstawowych elementów działalności budowy,
c) naprowadzanie na drogę pogłębionej analizy działalności budowy,
d) ujawnianie wadliwego kształtowania się kosztów i
e) ujawnianie związania środków obrotowych.

3. Aby osiągnąć pełne korzyści z analizy, kierownictwo wyższych szczebli obowiązane jest systematycznie omawiać z kierownictwem budowy wyniki analizy i poddawać je pod obrady na naradach wytwórczych na szczeblu budów i odcinków.

4. W związku z postanowieniami zawartymi w § 5 punkt 1 wyjaśnia się, że formularz Nr 13 sporządzają te jednostki, które prowadzą samodzielną księgowość, przekazują one ten formularz bądź kierownictwu budowy, bądź kierownictwu zakładu, bazy itp. Ponadto odpisy tego formularza przekazywane są jednostkom nadrzędnym, jednak nie wyżej zjednoczenia.

ROZDZIAŁ 8.

WYKONANIE PLANU RENTOWNOSCI I ROZLICZEŃ Z BUDŻETEM PAŃSTWA.

§ 35. **Cel analizy.**

Analiza ma na celu:
a) zbadanie stopnia wygospodarowania zysku planowego w odniesieniu do całokształtu, oraz poszczególnych gałęzi działalności przedsiębiorstwa,
b) sprawdzenie wykonania planu rozliczeń z budżetem Państwa z punktu widzenia dofinansowania z budżetu i wpłat.

§ 36. **Wyliczenie**

1. Analizy wykonania planu rentowności należy dokonać na formularzu Nr 14 w sposób następujący:
do kol. 3 i 4 — wpisać dane z planu,
do kol. 5 i 7 — wpisać dane z rachunków wyników,
w kol. 6 i 8 — wyliczyć stopień wykonania planu przez porównanie danych, figurujących w kol. 5 i 7 z danymi z kol. 3 i 4.

Nazwa jednostki **Formularz Nr 14**

....

ANALIZA WYKONANIA PLANU RENTOWNOŚCI

za okres od.......................... do ....

(w tys. zł)

Poz.	Tytuł pozycji	Sumy planowane		Wykonanie planu			
		za rok	za okres analizowany	rocznego		za okres analizowany	
				Suma	%	Suma	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Zysk (strata) na produkcji podstawowej budowlan.						
2	Zysk (strata) na produkcji podstawowej przemysłowej						
3	Zysk (strata) na produkcji pomocniczej						
4	Zysk (strata) na usługach odpłatnych						
5	Zysk (strata) na odpadkach i brakach						
6	Zysk (strata) na towarach handlowych						
7	Zysk (strata) operacyjny (poz. 1 do poz. 6)						
8	Zyski nadzwyczajne						
9	Razem (poz. 7 + poz. 8)						
10	Straty nadzwyczajne						
11	Zysk (strata) netto (poz. 9 — poz. 10)						

Uwaga: straty wpisywać pod znakiem ujemnym.

.................................., dnia ....

Główny Księgowy: Dyrektor:

....

2. Analizy wykonania planu rozliczeń z budżetem Państwa, należy dokonać na formularzu Nr 15:

do kol. 4 i 5 — wpisać dane z planu,

do kol. 6 i 8 — wpisać dane z bilansu,

w kol. 7 i 9 — wliczyć stopień wykonania planu rozliczeń z budżetem Państwa, przez porównanie danych figurujących w kol. 6 i 8 z danymi z kol. 4 i 5.

§ 37. **Wnioski**

Analiza zmierza przede wszystkim do stwierdzenia:

a) czy wielkość zysku odpowiada wielkości planowanej i czy wszystkie rodzaje działalności są rentowne zgodnie z planem.

Gdy zysk jest niższy od planowanego, należy poddać analizie poszczególne elementy działalności i wydać zarządzenia zapewniające obniżenie kosztów,

b) czy raty wpłat do budżetu Państwa dokonywane są w terminie i w przepisanej wysokości.

Nazwa jednostki .... **Formularz Nr 15**

ANALIZA ROZLICZEŃ Z BUDŻETEM PAŃSTWA

za okres od .... do ....

(w tys. zł)

Poz.	Symbol konta wg JPK	Tytuł pozycji	Sumy planowane: za rok	Sumy planowane: za okres analizowany	Wykonanie planu rocznego: Suma	Wykonanie planu rocznego: %	Wykonanie planu za okres analizowany: Suma	Wykonanie planu za okres analizowany: %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1		**Finansowanie z budżetu**						
2	020/021	inwestycji						
3	060	środków obrotowych						
4		Razem finansowanie						
5		**Wpłaty do budżetu**						
6	0511	z zysku						
7	150	podatku obrotowego						
8	150	podatku z operacji nietowarowych						
9	050	nadwyżek środków obrotowych						
10		Razem wpłaty						

....................., dnia .... Główny Księgowy: .... Dyrektor: ....

ROZDZIAŁ 9.

POGLĄDOWE UJĘCIE WYNIKÓW ANALIZY.

§ 38. **Cel analizy i sposób wyliczenia.**

1. W celu podsumowania i syntetycznego przedstawienia wyników działalności przedsiębiorstwa, wypełnia się formularz Nr 1 pod nazwą „Podstawowe finansowo-ekonomiczne wskaźniki działalności przedsiębiorstwa".

2. Wskaźniki dla poszczególnych pozycji formularza Nr 1 wylicza się lub wprowadza wg następujących wskazań, mianowicie: Dane do poz. od 1 do 4 — czerpie się z liczb figurujących na formularzu Nr 2 w mianownikach poszczególnych pozycji, a w szczególności

do poz. 1 — dla przedsiębiorstw budowl.-montaż.—z kol. 13 poz. 1
dla przedsiębiorstw przemysłowych — z kol. 13 poz. 2

do poz. 2 — dla przedsiębiorstw budowl.-montaż.—z kol. 16 poz. 1
dla przedsiębiorstw przemysłowych — z kol. 16 poz. 2

do poz. 3 — dla przedsiębiorstw budowl.-montaż. — z kol. 12 poz. 1
dla przedsiębiorstw przemysłowych — z kol. 12 poz. 2

do poz. 4 — dla przedsiębiorstw budowlano - montażowych wg wzoru:

$$\frac{(\text{kol. 7 poz. 1} - \text{kol. 11 poz. 1}) \times 100}{\text{kol. 11 poz. 1.}}$$

dla przedsiębiorstw przemysłowych dane wprowadza się wg analogicznego wzoru, z tym, że w miejsce danych z kol. 7 poz. 1 wprowadza się dane z kol. 7 poz. 2, a w miejsce danych z kol. 11 poz. 1 wprowadza się dane z kol. 11 poz. 2.

Do poz. 5 — czerpie się dane z formularza Nr 3 i wylicza się wg wzoru:

$$\frac{\text{Kol. 7 poz. 14} \times 100}{\text{kol. 5 poz. 14}}$$

Do poz. 6 — czerpie się dane z formularza Nr 4 i wylicza się wg wzoru:

$$\frac{\text{Razem kol. 7} \times 100}{\text{Razem kol. 4}}$$

Do poz. 7 — wylicza się dane z formularza Nr 4 wg wzoru:

$$\frac{\text{Razem kol. 6} \times 100}{\text{Razem kol. 5}}$$

Nazwa jednostki ....

....

Formularz Nr 1

PODSTAWOWE FINANSOWO-EKONOMICZNE WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

Poz.	TYTUŁ	Wskaźniki wg planu	Wskaźniki w okresach			
1	2	3	4	5	6	7
I)	**Wykonanie planu**					
1	Procent wykonania rocznego planu produkcji podstawowej (własnymi siłami) w ujęciu finansowym					
2	Procent wykonania kwartalnego planu produkcji podstawowej (własnymi siłami) w ujęciu finansowym					
3	Procentowy udział produkcji podstawowej w ogólnej działalności za okres od początku roku					
4	Procent rozbieżności między sumą faktur wystawionych i zaksięgowanych, a kwotą przerobu raportowanego w sprawozdaniach B_1 (przedsiębiorstwa przemysłowe w P_7, biura projektowe w PR_1) za okres od początku roku					
II)	**Środki obrotowe**					
5	Stosunek procentowy normatywnej wielkości środków obrotowych w danym okresie do rzeczywiście posiadanej pełnej kwoty normowanych środków obrotowych wg stanu na ostatni dzień okresu . .					
6	Procent zaległych należności u zleceniodawców i odbiorców wg stanu na ostatni dzień okresu					
7	Procent wykorzystania kredytu inkasowego wg stanu na ostatni dzień okresu					
8	Ilość obrotów środkami obrotowymi w ciągu okresu (współczynnik rotacji)					
9	Czas trwania jednego obrotu środkami obrotowymi w dniach (czas obrotu)					
10	Kwota środków obrotowych, przypadająca na 1 zł kosztu realizacji (współczynnik efektywności w okresie)					
11	Kwota związanych środków obrotowych w porównaniu z planem . .					
12	Kwota związanych środków obrotowych w porównaniu z okresem poprzednim					
13	Kwota zwolnionych środków obrotowych w porównaniu z planem . . .					
14	Kwota zwolnionych środków obrotowych w porównaniu z okresem poprzednim					
III)	**Źródła finansowania**					
15	Procent pokrycia normatywów środków obrotowych funduszami własnymi w ostatnim dniu okresu					
16	Kwota nadwyżki własnych środków obrotowych w ostatnim dniu okresu					
17	Kwota niedoboru własnych środków obrotowych w ostatnim dniu okresu					

Poz.	TYTUŁ	Wskaźniki wg planu	w okresach			
1	2	3	4	5	6	7
18	Stosunek procentowy zaliczek materiałowych otrzymanych od zamawiających do zaliczek należnych wg stanu na ostatni dzień okresu . .					
19	Stosunek procentowy wypłaconych zaliczek materiałowych do kwoty zaliczek należnych podwykonawcom wg stanu na ostatni dzień okresu					
20	Procent wykorzystania kredytów bankowych wg stanu na ostatni dzień okresu					
21	Kwota obliga w kredycie przeterminowanym w ostatnim dniu okresu					
22	Procent pokrycia środków obrotowych wg stanu na ostatni dzień okresu					
	a) funduszami własnymi					
	b) pasywami stałymi					
	c) zaliczkami na materiały					
	d) kredytami bankowymi					
	e) innymi zobowiązaniami					
IV)	**Zdolność płatnicza.**					
23	Stosunek procentowy środków płynnych do zrealizowania w ciągu 7 dni do zobowiązań płatnych w terminie do 7 dni wg stanu na ostatni dzień okresu					
V)	**Koszty i rentowność.**					
24	Procentowy stosunek realizacji do globalnej sumy nakładów za okres od początku roku					
25	Procentowy udział sumy bezpośrednich kosztów produkcji podstawowej do globalnej sumy kosztów tej produkcji					
	a) w danym okresie					
	b) za okres od początku roku					
26	Stosunek procentowy zysku operacyjnego do realizacji za okres od początku roku					
27	Procent wykonania planowanego rocznego zysku operacyjnego w okresie od początku roku					
28	Procent wykonania planowanego zysku netto w okresie od początku roku					
VI)	**Rozliczenia z budżetem.**					
29	Procent wykonania rocznego planu finansowania z budżetu Państwa					
30	Procent wykonania rocznego planu wpłat do budżetu Państwa . . .					

.... dnia ....

Podpisy:

Główny Księgowy: ....

Dyrektor: ....

Nazwa jednostki .... **Formularz Nr 1a**

....

PODSTAWOWE FINANSOWO-EKONOMICZNE WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTEK PODLEGŁYCH

za okres ....

Poz.	T Y T U Ł	Wskaźniki w okresie od .... do						
		Nazwy jednostek podległych						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Tytuły pozycji analogiczne jak w formularzu Nr 1							
	....							
	....							
	....							
	....							
	....							
	....							

..................................., dnia ....

P o d p i s y:

Główny Księgowy: .... D y r e k t o r: ....

Dane do poz. od 8 do 14 czerpie się z formularza Nr 5, a w szczególności:

Do poz. 8 — wpisuje się dane z kol. 5 poz. 16

do poz. 9 — wpisuje się dane z kol. 5 poz. 14

do poz. 10 — wpisuje się dane z kol. 5 poz. 15

do poz. 11 — wpisuje się dane z kol. 8 poz. 14

do poz. 12 — wpisuje się dane z kol. 10 poz. 14

do poz. 13 — wpisuje się dane z kol. 9 poz. 14

do poz. 14 — wpisuje się dane z kol. 11 poz. 14

do poz. 15 — wpisuje się dane z kol. 4 poz. 27 formularza Nr 6.

Do poz. 16 — wpisuje się dane figurujące na formularzu Nr 6 w kol. 4 poz. 25, do poz. 17 — dane z kol. 4, poz. 24.

Do poz. 18 — wpisuje się dane figurujące na formularzu Nr 7 w kol. 6 „Razem", a do poz. 19 — dane figurujące w kol. 9 „Razem".

Do poz. 20 — wpisuje się dane figurujące w kol. 5 poz. 6 formularza Nr 8 a do poz. 21 — dane z kol. 4 poz. 5.

Do poz. 22 — w punktach a, b, c, d, e — wpisuje się dane z kol. 7 formularza Nr 9.

Do poz. 23 — wprowadza się wskaźniki wyliczone na podstawie danych formularza Nr 10 wg wzoru:

$$\frac{\text{kol. 3 poz. 8} \times 100}{\text{kol. 6 poz. 7.}}$$

Do poz. 24 — wprowadza się wskaźniki wyliczone wg wzoru:

$$\frac{\text{mianownik poz. 7 kol. 11 formularz Nr 2} \times 100}{\text{kol. 8 poz. 11 formularz Nr 11.}}$$

Do poz. 25 — litera a) — wpisuje się dane z kol. 11 poz. 6 form. Nr 12,
litera b) — wpisuje się dane z kol. 9 poz. 6 tegoż formularza.

Do poz. 26 — wprowadza się wskaźnik wyliczony wg wzoru:

$$\frac{\text{kol. 5 poz. 7 form. Nr 14} \times 100}{\text{licznik poz. 7 kol. 11 form. Nr 2.}}$$

Do poz. 27 — wpisuje się dane z kol. 6, poz. 7, a do poz. 28 dane z kol. 6, poz. 11, formularza Nr 14.

Do poz. 29 — wpisuje się dane z kol. 7 poz. 4 formularza Nr 15 — a do poz. 30 — dane z kol. 7 poz. 10

3. Formularz Nr 1 wypełnia się na wszystkich szczeblach organizacyjnych, na których analiza jest dokonana.

4. Poza tym jednostki nadrzędne sporządzają dla jednostek podległych na formularzu Nr 1 a pod nazwą „Podstawowe finansowo - ekonomiczne wskaźniki działalności jednostek podległych za okres ...." porównawcze zestawienie wskaźników finansowo - ekonomicznych ich działalności na koniec okresu analizowanego.

Formularz Nr 1a różni się od formularza Nr 1 tym, że zamiast kolumn przeznaczonych na poszczególne okresy czasu — ma kolumny, w których wpisuje się nazwy jednostek podległych.

V-DYREKTOR DEPARTAMENTU

M. Marlewicz

16.

OKÓLNIK Nr 64
MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 22 sierpnia 1951 r.

w sprawie trybu wprowadzania Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie w nowotworzonych i przejmowanych z innych resortów jednostkach organizacyjnych, oraz w jednostkach, które obecnie stosują układy zbiorowe, odmienne od obowiązującego w budownictwie.

W związku z koniecznością przestrzegania dyscypliny płac i oparcia wszelkich wypłat z tytułu najmu pracy na zasadach uzgodnionych z władzami nadrzędnymi ustala się, co następuje:

1. Zabrania się wprowadzać stosowania Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie w nowotworzonych lub przejętych z innych resortów jednostkach organizacyjnych, których produkcja nie ma wyraźnego charakteru bezpośredniej produkcji budowlano-montażowej, oraz w tych jednostkach, które obecnie stosują układy zbiorowe odmienne od obowiązującego w budownictwie.
2. Wprowadzenie stosowania Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie w jednostkach organizacyjnych budownictwa przemysłowego może nastąpić jedynie za uprzednim zezwoleniem Departamentu Zatrudnienia i Płac.
3. Winni naruszenia postanowień niniejszego okólnika będą pociągnięci do odpowiedzialności służbowej i materialnej.
4. Okólnik wchodzi w życie z dniem podpisania.

KIEROWNIK MINISTERSTWA **Dr Cz. Bąbiński**

17.

OKÓLNIK Nr 65

MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 5 września 1951 r.

w sprawie Biuletynu Ministra Budownictwa Przemysłowego.

Poczynając od miesiąca września 1951 r. Ministerstwo Budownictwa Przemysłowego wydawać będzie biuletyn pod nazwą: Biuletyn Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego.

Biuletyn ten przeznaczony jest do publikowania aktów normatywnych wydawanych przez Ministerstwo Budownictwa Przemysłowego nie podlegających publikacji w innych dziennikach urzędowych.

Redakcję i administrację Biuletynu prowadzi Gabinet Ministra.

Biuletyn będzie się ukazywał w miarę potrzeby nie rzadziej niż dwa razy w miesiącu.

Koszt prenumeraty ustalony będzie po wydaniu pierwszego numeru.

Nakłada się na centralne zarządy, zjednoczenia (przedsiębiorstwa) i instytuty Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego obowiązek zgłoszenia w terminie do dnia 20 września 1951 r. do administracji Biuletynu prenumeraty Biuletynu w rozmiarze uwzględniającym zaopatrzenie wszystkich podległych jednostek do zarządów budowlanych i równorzędnych włącznie.

KIEROWNIK MINISTERSTWA **Dr Cz. Bąbiński**

18.

OKÓLNIK Nr 66
MINISTRA BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

z dnia 6 września 1951 r.

w sprawie zapewnienia wykonania planu kolejowych przewozów towarowych w IV kwartale 1951 roku.

W wykonaniu Uchwały Nr 524 Prezydium Rządu z dnia 1 sierpnia 1951 r. w sprawie zapewnienia wykonania kolejowych przewozów towarowych w III i IV kwartale 1951 r. polecam, co następuje:

1) Centralny Zarząd Budownictwa Przemysłowego Śląsk
Centralny Zarząd Budownictwa Przemysłowego Południe
Centralny Zarząd Budownictwa Przemysłowego Północ
Centralny Zarząd Budownictwa Przemysłowego Zachód
Centralny Zarząd Robót Specjalnych
Centralny Zarząd Prefabrykacji
dopilnują, aby operatywne plany przewozowe: kwartalny i miesięczne na IV kwartał 1951 r. opracowane zostały przy jak najszerszym uwzględnieniu w granicach racjonalności, wykorzystania innych środków transportowych (komunikacja wodna, samochodowa itp.).

2) W celu sprawdzenia wykonania przepisów okólnika Ministra Budownictwa Przemysłowego Nr 25 z dnia 8 sierpnia 1951 r., polecam Centralnym Zarządom wymienionym w pkt. 1 niniejszego zarządzenia wysłania do Departamentu Głównego Mechanika w terminie do dnia 12 września rb. sprawozdań z wykonania przewozów w I-ej połowie sierpnia rb. Do sprawozdań liczbowych winna być dołączona część opisowa, w której należy podać wszystkie przyczyny i okoliczności, które miały wpływ na niewykonanie względnie przekroczenie planu przewozów w miesiącach: lipcu i I-ej połowie sierpnia rb.

3) Jednostki organizacyjne podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego obowiązane są stosować się do przepisów zawartych w instrukcji stanowiącej załącznik do niniejszego okólnika.

4) W przypadku stwierdzenia zaniedbań lub niewyczerpania wszystkich środków mających na celu wzmocnienie dyscypliny przewozów kolejowych w IV kwartale rb. przewidzianych w niniejszym okólniku i załączonej do niego instrukcji — należy pociągnąć winnych do odpowiedzialności służbowej.

KIEROWNIK MINISTERSTWA **Dr Cz. Bąbiński**

Załącznik do okólnika
Ministra Budownictwa
Przemysłowego Nr 66
z dnia 6.IX.1951 r.

INSTRUKCJA

w sprawie zapewnienia wykonania planu kolejowych przewozów towarowych w IV kwartale 1951 r.

1. W ciągu II kwartału rb. Polskie Koleje Państwowe weszły w okres poważnych trudności przewozowych i w poszczególnych dniach miesięcy maja i czerwca nie podstawiały pod załadunek żądanej ilości wagonów.

Trudności te wynikły między innymi na skutek nierealnego planowania przez użytkowników transportu kolejowego przewozów miesięcznych, co powodowało bezplanowe zgłaszanie w ciągu miesiąca dodatkowych zamówień,

nierównomiernego ładowania towarów w ciągu miesiąca i tygodnia oraz przetrzymywania wagonów pod załadunkiem i wyładunkiem ponad czas wolny od postojowego. Trudności przewozowe mogą wystąpić jeszcze z większą ostrożnością w okresie przewozów jesiennych i spowodować niewykonanie niezbędnych dla gospodarki narodowej przewozów, o ile nie zostaną przedsięwzięte dostatecznie mobilizujące środki zwiększające dyscyplinę przewozową użytkowników transportu kolejowego oraz środki usprawniające pracę kolei w kierunku podwyższenia ich zdolności przewozowych.

2. Zwraca się uwagę, że przewozy kolejowe przekraczające liczby ustalonych operatywnych planów miesięcznych mogą być dokonane jedynie w terminach i pod warunkami określonymi każdorazowo przez Ministra Kolei po uzgodnieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

3. Wszystkie jednostki podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego, które są odbiorcami przesyłek całowagonowych, powinny przy dokonywaniu zamówień wyznaczać terminy dostaw odpowiadające zdolności wyładunkowej własnej bocznicy.
Jeżeli załadunek odbywa się na torach stacyjnych ogólno-wyładunkowych odbiorcy powinni dostosować żądane terminy dostawy do własnych możliwości odbiorczych z uwzględnieniem lokalnych warunków rozładunkowych na bocznicy stacyjnej po uzgodnieniu tych możliwości ze stacją.

Ustalenie dopływu całowagonowych przesyłek odbywać się będzie na podstawie harmonogramów dostaw sporządzonych pomiędzy nadawcą, a odbiorcą, przy układaniu których należy brać pod uwagę przewidziany czas trwania przewozu według aktualnych norm ruchowych Polskich Kolei Państwowych wynoszących:

dla przewozu na przestrzeni				do 100 km	— 3	doby
„	„	„	„	od 100—200 km	— 4	„
„	„	„	„	od 200—400 „	— 5	„
„	„	„	„	od 400—600 „	— 6	„
„	„	„	„	od 600—900 „	— 7	„
„	„	„	„	ponad 900 „	— 8	„

Do wyżej podanego czasu przewozu zaliczone są również czynności podstawienia, załadowania i wyładowania wagonów.

4. Należy bezwzględnie przestrzegać równomierności załadunku w poszczególnych miesiącach, dekadach i dniach w ilościach przewidzianych zatwierdzonym planem operatywnym.

W szczególności należy przestrzegać terminowego zamawiania wagonów i składania planów pięciodniowych wprowadzonych okólnikiem Ministra Budownictwa Przemysłowego Nr 25 z dnia 8 sierpnia 1951 r. Podaje się do wiadomości, że Polskie Koleje Państwowe obowiązane są do podstawienia wagonów nie przewidzianych planem tylko w przypadku posiadania rezerwy wagonowej.

5. Nadawcy żwiru, piasku, kamieni i drzewa **obowiązani są do ładowania w niedziele i święta przynajmniej 50 proc. średniodziennego załadunku dnia roboczego.**

6. Należy ściśle przestrzegać zasady racjonalności przewozów w celu całkowitego wyeliminowania reekspedycji, przewozów krzyżujących się przewozów zbyt dalekich oraz przewozów na krótkie odległości. Te ostatnie powinny być dokonywane innymi środkami transportu.

7. Należy stosować w najszerszym zakresie kierunkowo-relacyjne wysyłanie wagonów. Dla nadawców zestawiających pociągi zmarszrutyzowane będą zastosowane zniżki taryfowe w wysokości 5 proc. od pociągu zmarszrutyzowanego, 2 proc. od grup wagonowych, obejmujących co najmniej 10 wagonów w każdej grupie.

8. Należy użyć wszelkich środków celem niedopuszczenia do powstawania przestojów wagonów. Zwraca się uwagę, że od dnia 1 sierpnia rb. Ministerstwo Kolei wprowadziło nowe opłaty za przetrzymywanie przez nadawców lub odbiorców wagonów pod naładunkiem lub wyładunkiem ponad czas wolny od postojowego w następującej wysokości:

od 1 — 4 godz.	— 3 zł	za wagono-godzinę	
od 5 — 24 „	— 6 zł	„ „	„
powyżej 24 „	— 12 zł	„ „	„

przy czym każda rozpoczęta godzina liczy się za pełną godzinę. Wagony o pojemności ponad 25 ton liczone są jako dwie jednostki wagonowe.

9. Odbiorcy przesyłek całowagonowych mają obowiązek dokładnego oczyszczania wagonów niezwłocznie po dokonaniu wyładunku. Za niedostateczne oczyszczenie wagonów po wyładunku odbiorcy przesyłek wagonowych ponosić będą na podstawie obustronnie sporządzonych protokołów, opłatę w wysokości zł 30 od wagonu niezależnie od opłat przewidzianych w taryfie Towarowej Części I. B. Obowiązek oczyszczania nie dotyczy wagonów, które wymagają oczyszczenia, umycia lub dezynfekcji środkami Polskiej Kolei Państwowych, za które to czynności PKP pobiera opłaty przewidziane w taryfie Towarowej Części I. B.

Za podstawienie przez Polskie Koleje Państwowe wagonów do załadunku w stanie nienależytej czystości stwierdzone protokolarnie między stronami, Polskie Koleje Państwowe płacą nadawcy zł 30 od wagonu niezależnie od obowiązku pokrycia przez Polskie Koleje Państwowe rzeczywistych kosztów oczyszczenia wagonów przez nadawcę. Koszty te nie mogą przekraczać 7,50 zł od wagonu.

10. W przypadku stwierdzenia zaniedbań lub niewyczerpania wszystkich środków mających na celu wzmocnienia dyscypliny przewozów, przewidzianej niniejszym zarządzeniem, winni będą pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Adres Redakcji i Administracji: Ministerstwo Budownictwa Przemysłowego, Gabinet Ministra, Warszawa, Krucza 24/26
Tel. 636-80, wewn. 307, pok. 123.

Druk. LSW nr 1. W-wa, Al. Jerozolimskie 123. Zam. Nr 4548 z dn. 13.X.51 r. Nakład 4.100. Ukończono 19.X.51. 2-B-42724.